

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 3 kor.

Nyiltéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 967.

KLADOHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, augusztus 15.

Választójog, de csak földreformmal.

Irtar Gál Miksa, szegedi bankigazgató.

A választójogi harcok sikeres eldöntése és a nép szélesebb rétegeinek a politikai alkotmány sáncaiba való bevonulása mindenesetre jelenti azt is, hogy úgy, mint a magyarajkuak a nemzetiségek egy része nyomában, a többiek fokozatosan jutnak politikai jogokhoz és a magyarsággal együtt a magyar állam belső és külső élete felett döntenek. A statisztika kimutatja, hogy hazánkban a nemzetiségek száma mintegy 45%-ra tehető. Ez egy oly nagy szám, amely más államban, helyesebben más egynyelvű államnál sem fordul elő. Ausztriát nem sorolhatjuk ide, mert az voltaképp államok szövetsége. (Die im Reichsrat vertretenen Länder.)

Nézzük most, hogy ez a 45 százalék miképp oszlik meg megyénként és hol jelenthet népünkre veszedelmet. Mert hábár igaz, hogy a háború befejezte után egy megvert, vagy legalább is meggyöngyült Románia, Szerbia nem tud átmenetileg oly vonzóerőt gyakorolni hazánkban lakó egynyelvű nemzetiségi testvéreire, mint a háború előtt, de ez egymagában véve ne tövesszen meg senkit. Az a vonzóerő, amely hazánk feldarabolására tört, nem egy nagy és hatalmas Románia, Szerbia, Horvátország vagy Csehországból sugárzott ki, hanem

a nemzetiségek önálló berendezkedése iránti törekvéseiből.

amelyek politikai célok elérése végett hintetvének el, soha sem fogják vonzóerejükből veszíteni, amíg Noel Buxtonok, Scotus Viatorok, Radicscsék, Kiofacok, Pasicsok lesznek. A faji, vagy nemzeti együvértartozásági törekvésekkel szemben maga a nép hidegen viseltetik mindaddig, amíg különféle praktikákkal és kézenfekvő ígéretekkel, (földosztás, adómentesség stb.) őket a bűnös vezetők fel nem lázítják. Az oláh paraszt épp úgy, mint a tót nagyon jól érzi magát Magyarországon, nem is kíván ő egyebet, mint ingyen földet. A vezetők tehát arra a magyar földre mutatnak rá, amely őt illeti meg és amelyet azonnal megkapna, hogyha nem a magyar volna az ország ura.

Nézzük a nemzetiségek megyénkénti elosztását.

Az 1910. évi népszámlálás adatai alapján volt:

Árva megyében 75.1 százalék tót,
Bors megyében 54.8 százalék tót,
Liptó megyében 89.9 százalék tót,
Nyitra megyében 71.0 százalék tót,
Trencsén megyében 91.8 százalék tót,
Turóc megyében 69.0 százalék tót,
Zólyom megyében 84.8 százalék tót,
Sáros megyében 58.3 százalék tót,
Szepes megyében 56.2 százalék tót,
Máramaros megyében 68.2 százalék rutén és román,
Szilágymegyében 59.1 százalék román,
Arad megyében 65.3 százalék román,

Krassószörénymegyében 77.4 százalék román.

Temes megyében 54.5 százalék román és szerb.

Alsófehérmegyében 77.4 százalék román.

Beszterce-Naszódmegyében 68.5 százalék román.

Fogarasmegyében 88.7 százalék román.

Hunyadmegyében 79.9 százalék román.

Kolozsmegyében 68.0 százalék román.

Szeben megyében 64.3 százalék román.

Szolnokdohokamegyében 75.2 százalék román.

Torda-Aranyosmegyében 72.1 százalék román.

ezenkívül Bácsbódog és Torontálmegyék déli részét 50 százalékon felül szerbek (rácok) lakják.

Látjuk ezen egybeállításból, hogy hazánk periferiáin, legalább a déli, keleti és északi részein nem magyarajkuak laknak, hanem olyanok, akik a határon túl lakó, idegen állambeli néppel faji rokonságban vannak, vagy legalább lenni kívánnak. Ebből természetesen folyik annak a magyarázata is, hogy épp a periferiák ezen részein miért tettünk a háborúban oly szomorú tapasztalatokat és hogy az itt lakók miért törnek oly szívesen a magyarság és a magyar állam integritása ellen.

Ha most már egy, a legszélsőbb, vagy akár csak szélső alapon nyugvó választójogi reformálásba belemegyünk, minden aggódó hazafi szemé ezeken a periferiákon akad meg és — joggal-e, vagy jogtalanul, itt valóban közömbös — atól fél, hogyha az itt lakók majd politikailag összefognak, úgy könnyen teremhetnek oly helyzetet, amely a magyarság ellen aknázható ki; bizonyos, hogy oly helyzetet, a mely a periferiákon

eddig is nehezen megtarított magyar hegemoniát teljesen aláásni, tönkretenni képes.

És ennél a kérdésnél nem lehet és nem szabad lovagiskodni, nem szabad bőkezűsködni, nem szabad struccpolitikázn.

Ezt megakadályozzuk és ellene sikerrel küzdhetünk a választójog kiterjesztésével junktímos földbirtok form életbeléptetése által

Bethlen István gróf évek óta fáradhatatlanul ecseteli és adatokkal bizonyítja az erdélyrészi magyarság és szászág testvesztését földbirtok tekintetében a románokkal szemben. Mi magyarok ez ellen eddig egyebet nem tettünk, a kérdést még mindig tanulmányozzuk. A hazafiúi szászág azonban már a háború alatt kezdett tökéleg szervezkedni. A háború első időszakában leszűrt tanulságok még a konzervatív gondolkodású Tisza István grófot is megszólaltatták és a határok jobb, megfelelőbb elemekkel való benépesítését hangoztatta.

Azt a folyamatot, amely Oroszországból indult ki és a népek legszélsőbb demokratizálására irányul, feltartóztatni nemcsak lehetetlen, de káros és szükségtelen is. A mai idő, amikor a harcateren az emberiség egyenlősége domborodott ki, nem zárulhat avval, hogy a harcok majdani befejeztével a régi kasztjel-

lem szállhassa meg újra a lelkeket. Ez lehetetlen. A jogegyenlőség iránti áhítatot és az ennek elérésére irányuló törekvéseket elnyomni nem lehet többé, sőt minél erőszakosabban szeretnők azt elnyomni, annál nagyobb erupcióval törne ismét ki. Nem is akarja azt senki elnyomni, kezdve magán az uralkodón.

csakhogy speciális helyzetünk figyelembevételével

kell a szélső kiterjesztéssel szemben és avval párhuzamosan a magyarság körülbástvázásán is dolgozni és lehetetlenné tenni az amolyan lábrakapott, gazdátlan felfogást, hogy a demokratizálás voltaképp a nemzetiségek szerinti rendezkedést, új etnográfiai elhelyezkedést jelent. Kell a valóban indokolatlan és épp ezért bamulatos nemzetiségi nagyratörő tervekkel szemben a magyarságot a periferiákon alaposabban és oly módon megvédeni, hogy egy belátható időn belül nálunk a nemzetiség kérdése mint ilyen megszűnjön és a szomszédos államok agyarkodó aknamunkája, mint létjogosultság nélkül, önönmagában összedőljön. — Vagyis más szóval

egy magyar határóvvidéket kell teremteni.

olyat, amely évezredes államunkat megvédi. Politikailag megbízható; tehát magyar elemekkel kell hazánkat gyűrűként körülvonnunk úgy, hogy a határ mindenütt nyelvi szempontból is mintegy vízvázasztó legyen. Ez pedig csakis a választójog kiszélesítését követő demokratizálással junktímosan életbeléptetendő erőtlen, magyar nemzeti birtokpolitika naugurálása által és utján lehetséges.

A magyar földbirtokpolitika gyökeres végrehajtása szempontjából, az ellenünk megmozdított magyar föld megmentése és a választójog legszélesebb kiterjesztése érdekében.

a Magyar Földbirtokpolitikai Központ életbe hívandó

megalakítandó állami eszközökkel és úgy, hogy a választójog kiterjesztésével egyidejűleg lépjen törvényerőre. Az illetén megalakítandó központ a szükséges jogositványokkal felszerelendő úgy, hogy kisajátításokat, telepítéseket végezhesen, telepeire családi otthonokat alapíthasson, amelyek elidegeníthetetlenek. Minden eladásra kerülő ingatlanra elsőbbség illeti meg mindenkivel szemben és kisajátításokat végezhet nemzeti szempontból ahol szükségét látja.

Ez a szerv fogja tudni és fogja is a periferiákat szintiszta magyarsággal betelepíteni, fogja az ott lakó nemzetiségeket az ország belsejébe költöztetni, fogja a családi otthonnal kapcsolatosan a hozátartozó ingó felszerelés lekötöttségének kérdését megoldani, fogja hazánk határvidékét magyarrá tenni és evvel a szomszédos államok felszabadítási törekvéseit semmivé tenni és egyben fog egy megelégedett jövő nemzedéket teremteni. Mert a nemzetiségek, az ország belsejébe telepítve, családi otthonnal elátva, egy demokratizált és így folyton industrealizálódó Magyarországon lakva, teljesen meg lesznek elégedve annál is inkább, mint minden nemzetiségi kérdéstől és torzsalódás megszűnik. A többit pedig a magyar iskolák, a magyar környezet, a magyarság évezredes, magas kulturája, a szabad fejlődés, a politikai jogok egyenlő és csorbitatlan használata fogja megtenni s alig fog 50 év leperegni és Magyarország egy magyar Magyarország lesz mert minden nemzetiségi kérdéstől és torzsalódástól.

Ha ilyen junktimosan építjük ki a demokráciát célzó választójog legszélesebb kiterjesztését is, senki sem lesz ellene, a legkonzervatívabb gondolkodású is be fogja, mert be kell látnia, hogy egyetlen nyomós indok, amely a kiterjesztés ellen szól, hogy ugyanis veszélyeztetjük vele a magyarság hegemoniáját, megszűnik, elcsúszik, mert hiszen ép ezáltal, illetve az

evvel kapcsolatos földbirtokpolitika megteremtése által fogjuk a magyarságot megvédeni, szeretett hazánkat valóban magyarrá tenni, fogjuk a nemzetiségeket, mai ellenségeinket magyar testvérekké tenni, kik velünk együtt vállvetve dolgoznak majd a háborús nyomok eltüntetésében, az új magyar Magyarország felvirágoztatásában!

Hirek kormányválságról.

— Esterházy Móric gróf lemondani készül. — Kihallgatások a királynál. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A parlament elnöke óta nem szüneteltek sőt ellenkezőleg, fokozott erővel folytak a kísérletek arra, hogy a parlament munkaképességét az új kormány választójogi javaslatának többségét, ha mód van rá, választások nélkül biztosíthassák az októberi ülésszakra. Ezek a tárgyalások azonban eddig nem mutatnak fel jelentesebb eredményt. Az új kormánnyal szemben a munkapárt jól szervezett többsége képviseli az ellenzékét. A kormányt támogató kisebbségi pártok között nincs meg a harmónia és erőteljes összetartás, amely egy erőteljes kormányzásnak legalább ideiglenes bázisul szolgálhatna. A helyzetben csupán a kormány tagjai szolidaritásuk a miniszterek között természetesen teljes az egyetértés.

A helyzet azonban egyáltalán nem változott meg az utóbbi időben. Tisza István gróf keményen tartja pártját és elszánt, szenvedelmes parlamenti harcokra készül az új kormány választójogi javaslatával szemben. Ez a nem várt helyzet erős próbára tette Esterházy Móric gróf rokonszenves képességeit és megviselték a miniszterelnök egészségét is. Esterházy a király felhívásának engedett és amikor a kormányalakítást vállalta, akkor bizonyára nem gondolt arra, hogy ilyen zilált és összekuszált helyzetben veszi át az ország kormányzását. Egész sereg kombináció merült föl a kormány megalakítása óta a parlament mai helyzetének legalább ideiglenes rendezésére, most pedig a kormány a parlamenti ülésszak megüritésére előtt végleges megoldást akar. Különböző hírek szólnak arról, hogy Esterházy Móric gróf kizárólag egészségi okokból nem igen akar helyén sokáig maradni.

E hírekkel kapcsolatban bizonyos mozgalmak észlelhetők politikai körökben, úgy itthon, mint Bécsben.

Serényi Béla gróf kereskedelmiügyi miniszter jelenleg Bécsben tartózkodik és valószínű, hogy ma kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt. Tárcaja folyó ügyein kívül Serényi kifejté az uralkodó előtt a maga politikai álláspontját is. Vázsonyi Vilmos igazságügy-miniszter legutóbbi kihallgatásán bizonyára alkalmat talált arra, hogy tárcaja keretébe tartozó ügyeken kívül az általános politikai jelentőségű kérdésekben is tájékoztassa fel fogásáról a királyt. Zichy János gróf szintén Bécsben van. Minden valószínűség szerint Serényi Béla gróf után őt is meghallgatja a király. Már napok óta a császár városban tartózkodik Andrassy Gyula gróf is, aki tegnap volt hosszabb audiencián a felségnél.

Ezek a kihallgatások egyik fővárosi lap értesülése szerint csakis a király tájékozódására szolgálnak, de egyelőre nem járultak hozzá a helyzet tisztázásához. Az ellenzéki pártok

legnagyobb része, ha Esterházyt visszavonulásra készítő egészségügyi állapota, legszívesebben Andrassy Gyula grófot látnák a miniszterelnöki székben. A munkapárt egy akciója viszont Serényi Béla grófnak, vagy Zichy János grófnak örülnének, mert egy ilyen megoldás megkönnyítené a munkapárt bomlását. Apponyi pártja Apponyi Albert grófot emlegeti, mint a legnagyobb kormánypárt vezérét. Közben minden lehetőségre számítanak, csupán arra nem, hogy Tisza István gróf, vagy a munkapárt juthasson hatalomra.

A lap értesülései megerősítik ezt a feltevést. Tisza István gróf — mondja a lap információja — valóban lehetetlen. Bármilyen mozgalmasság is legyen háttérben, Esterházy miniszterelnök gyengélkedése ellenére megmarad helyén.

Egy másik fővárosi estilap ezeket írja: A magyar kormányválság híreit annyira komolyan veszik, hogy

már utódot is tippelnek Serényi Béla gróf személyében.

A beavatottak azonban Andrassy Gyula gróf miniszterelnökségéről is beszélnek és ezt a feltevést az erősíti meg, hogy Andrassy Gyula gróf a napokban Bécsbe érkezett és tárgyal a magyar politika osztrák intézővel. Andrassy Gyula bécsi megjelenése nagy feltűnést keltett. Politikai körökben ennek okát kétségtelesen csak bel vagy külpolitikai okokban keresik. Budapesti politikai körökben is

a magyar kormányválság van napi-renden.

mert Esterházy gróf nem akar tovább kormányozni a mai rendszerrel. Egy finom bonmot kering a méltóan elkedvetlenedett miniszterelnökről, amely mindennél jobban jellemzi ezt az arisztokratikus profilt és a mai helyzetet. Egy kaszinóbeli tag a napokban megszólította Esterházyt:

— Kérlek, hogy tudsz így kormányozni, egy kormánnyal és hat párttal, amelyben mindenki miniszterelnök akar lenni? — kérdezte.

Esterházy Móric gróf bágyadt mosollyal felelt: Mindenki. Én nem!

Ez a válasz őszinte volt. Esterházy már nem akar miniszterelnök lenni. Rövid kormányzás után elvonult kastélyába egészségügyi okokból pihenni.

Nem érdektelen tünete a múltban készült és hirtelen kitört válságnak a Bécsbe utazott Palavicini miniszterelnöki államtitkár, aki Andrassy Gyula grófnak veje. A fontos tanácskozások eme napjaiban az örgróf képviseli Bécsben a miniszterelnököt. Nem lehet tudni, melyik gróf érdekében örököl. Valami történetik Bécsben, bizonyos azonban, hogy egyelőre a kulisszák mögött.

A munkapárton úgy itélik meg a helyzetet, hogy Andrassy azért lépett akcióba, mert Tisza István gróf elutazott. Ez azonban némi túlzás, mert Andrassy épen addig volt a legnagyobb aktivitásban, amíg Tisza István gróf itthon volt. A kormányt támogató pártok teljesen tájékozatlanok. Mindenkit meglepett a bécsi válsághír. De azt hiszik, hogy az esetleges miniszterelnökváltozás nem jelent egyben rendszerváltozást is.

A kormány tagjai megmaradnak és az alkások is megmaradnak

Budapestről telefonálja tudósítók: A magyar politika súlypontja ismét áthelyeződött Bécsbe, ahol a király és a politika vezető tényezői a bonyodalmas helyzet megoldásán fáradoznak. A kormány fáradozása és a miniszterelnök munkája elé olyan nehézségek tornyosultak, hogy azok Esterházy egészségét is megőrlték.

A munkapártot megbontani nem sikerült, sőt a kormány támogatására vállalkozó pártokban is egyre veszedelmesebb mérveket ölt a széthuzás és a kormány egyes tagjai között is lényeges nézeteltérések vannak. Ilyen körülmények között még egy választás sem vezethetne a helyzet szanálására, amint hogy illetékes helyen ebből a szempontból is visszautasítják a háboru alatt tartandó választások gondolatát.

Bécsből jelentik: Beavatott körökben a feltornyosult nehézségek folytán számolnak az Esterházy kormány válságának lehetőségével. A mostani kihallgatások bécsi körök véleménye szerint, inkább a király informálására szolgálnak és bizonyos, hogy az informálást követni fogja a korona elhatározása a válságos helyzet megoldása tekintetében. Mértékadó helyen egyedül gróf Zichy Jánost tartják poszszibilisnek. Lehet, hogy a most megindult tárgyalások hosszú ideig el fognak húzódní, de az sincs kizárva, hogy Zichy gróf a legközelebbi napokban már megbízást kap arra, hogy koncentrációs alapon keresse a pártokkal a meg egyezést, esetleg a mostani kormány tagjainak részvételével alakítsa meg a kormányt.

A Károlyi párt lapja a következőket írja: Esterházy Móric gróf miniszterelnök egészségügyi állapotáról elterjedt hírek túlzottak. A miniszterelnök nem beteg, de tudja mindenki, hogy többet dolgozik és a megfeszített munka megviselte őt. Bizalmas környezete híába unszolja, hogy kérje ki az orvosok véleményét egészségügyi állapotát illetőleg, erről hallani sem akar. A miniszterelnök, amikor még a harctéren teljesített szolgálatot, huzamosabb ideig volt beteg, de ezután helyreállt az egészsége. Az utóbbi időben a miniszterelnök álmatlanságban szenved. Esterházy gróf egészségügyi állapotáról a király is szerzett információt és azt a kívánságát fejezte ki, hogy a miniszterelnök ne halogassa kikérni az orvosok véleményét és ha talán hosszabb pihenésre lenne szüksége, úgy pihenjen és azután új erővel fogjon hozzá programjának a választójog reformjának megvalósításához. Mert a király szeretné, ha Esterházy valószínűleg meg azt a programot, amelynek alapján a kormány alakítását elvállalta.

Bécsből jelentik: Andrassy Gyula gróf. Gastheimban befejezte kuráját és visszajövet Bécsben tölt néhány napot, ahonnan utókurára a Semeringre megy. Ugyanide jön Serényi Béla gróf is, sőt Zichy János gróf is idekésül. Andrassy gróf Bécsben a külügyminiszterrel is találkozott és vele hosszasan tárgyalt.

Budapestről telefonálja tudósítók: A Magyar Tudósító jelenti: Egyes lapok azt a hírt terjesztik, hogy a kormány tagjai közt egye-

netlenség van és ebből kormányválságra következtetnek. A Magyar Tudósítót illetékes helyen felhatalmazták annak kijelentésére, hogy a kormány tagjai közt a szolidaritás változat-

lanul fennáll. Egyébként is a tárca nélküli miniszterek kinevezése a legközelebbi napokban megjelenik. Ez legalaposabb cáfolata a kormányválságról terjesztett kombinációknak.

Hátrál az ellenség Romániában.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Stockholm. A Ruskoje Slovo jelentő Kamenev Podolskóból: Az állami és más közintézmények elhagyták a várost, sok üzletet bezártak.

Amsterdam. Kronstadtot huszezer bolsevik párti matróz és katona megszállta. A kormány Kronstadtot körülzárt és azt reméli, hogy négy-öt hét alatt elfoglalja a várost.

Berlin. Wolff-ügynökség jelenti este: Flandriában és a Champagneban változó erejű tüzérési harc.

Románia ellen Trotusz, Putna és Szereth között levő hegyi szegletben tolytatott támadásunk nyomása alatt az ellenség hátrálni kezd.

Stockholm. A munkástanács és Kerenszky miniszterelnök között a konfliktus elkerülhetetlenné vált. A legutolsó ülésen a munkástanács tün-

A magántisztviselők ügyéhez

II.

Az önzetlen munka jutalma mindig a munka eredményében van. Ha én a jutalmat nem látom elégnék, annak oka az az eredmény, mely tisztviselőtársaim mérhetlen közönye folytán kielégítőnek nem mondható. Általános tünet, hogy a tisztviselő csak panaszkodik, befele forradalmárogat, de a saját ügyét, amikor demonstratív szolgáltni kellene, elhanyagolja. A szervezeteket, a tömörülésben megnyilatkozó erőnek a hatalmát lealáznál tartotta igénybevenni. Összetévesztette a szociális jólétnek elősegítését az utca hangos szociális mozgalmával, összezavarta az egyesület társadalmi erejét a tömegek politikai erejével. Innen van az, hogy hosszú tíz éves fáradozás után is alig lehetett megtörni a magántisztviselők közönyét.

A szükség mégis segítségül jött. A közszükségleti cikkek rohamos áremelkedése és a beszerzés egyéb nehézségei letargikus nemtörődömségükből kiemelték a magánalkalmazottak jórészt. Érdekes tünet, hogy eleinte e sorok írójának a lapokban közzétett agitációját megkécceruzázva a magánalkalmazottak főnökeik asztalára helyezték gyengéd figyelmeztetésül de ők maguk továbbra is vártak a parázból kikapart sült gesztenye könnyű élvezetére. Ma, bár kétségtelenül nagyobb emóciót vett a magántisztviselők egyesülete iránt tanúsított érdeklődés, mégis ott tartunk, hogy a sok száz — közel ezer magántisztviselő van Aradon — alkalmazottak közül aránylag nem elegendő keres közvetlen kapcsolatot az aradi magántisztviselők egyesületével, amely pedig tisztán és kizárólag az államtisztviselők érdekét szolgálja teljesen altruista alapon.

Lényegesnek tartom tisztviselő társaim és a társaim figyelmét felhívni arra, hogy az anyagi helyzetünk javítása érdekében kifejtett munkánkat nem burkoljuk napi politika mezébe. A magántisztviselők egyesülete nem politikai szerv, nem is lehet az, mert a magántisztviselők mindannyian intelligens emberek lévén, mindannyian a maguk meggyőződésük politikáját követik s szociális helyzetüket semmiesetre sem rendelhetik alá napi politikai kérdések hullámozó változásainak. Függetlenül

attól, hogy kinek mi a politikai hite, arra kérem a kartársakat és kartársnőket, hogy ha a magántisztviselők kar helyzetén őszintén akarnak segíteni, tömeges belépéssel sorakozzanak a Magántisztviselők Egyesületének vezetősége köré, hogy ezzel erőt adjanak neki arra, hogy kiküzdje a magunk és családunk boldogulásához szükséges eszközöket.

Karlsruhe. A Russkij Invalid arról ad hírt, hogy Anglia, Franciaország és Amerika egy titkos bizottságot küldöttek az orosz főhadiszállásra. A francia misszió, melynek élén Pau tábornok áll, az orosz hadsereget fogja újáalakítani, az angol misszió az orosz haditengerészetet akarja reorganizálni és az amerikai bizottság az orosz közlekedési ügyekben fogja tanácsadó szerepet betölteni.

Pétervár. A letartóztatott Gurkov tábornok ma elhagyta a petrogradi börtönt.

Koppenhága. Pétervárról jelentik: Guškov volt hadügyminiszter, mint zászlós bevonult egy tüzérezredhez.

A szervezkedés nem efemer, nem napi érték, amelynek szükségességét a mai nehéz életküzdelmek adják meg, hanem jövő boldogulásunk kiépítésének is alapja, miután csak az összetartás szervezethez lévő erővel tudunk odabátni, hogy törvényhozás útján, imperatív rendelkezésekkel biztosítsuk helyzetünket.

Ha felhívásomnak csak némi eredménye is lesz, az egyesületbe lépő társaim és társnőim az egész kar helyzetének javításához járultak hozzá.

Bokor Alajos,
az aradi magántisztviselők
egyesületének elnöke.

TORVÉNYKEZÉS.

Hét évi fegyház helyett felmentés.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

A budapesti—kassai mozgópostán a múlt év június 26-én eltűnt egy 160 ezer koronát tartalmazó láda, amelyet az állampénztár küldött a gölnicbányai adóhivatalhoz. A gyanu Puskás István postaszolgára irányult, aki eleinte azt vallotta, hogy Bara Sámuel gödöllői postaszolgával együtt követte el a tettet, később pedig úgy módosította vallomását, hogy a lopásnál Jenei József postaszolga volt a bűntársa. A törvényszék Puskást lopás bűntette és hamis vád miatt hat évi fegyházra, Jeneit pedig hét évi fegyházra ítélte. Felelőzés folytán az ügy ma került a budapesti tábla szüneti tanácsa elé.

Mint fővárosi tudósítók jelenti, a tábla hosszas tanácskozás után Jeneit a vád alól felmentette és elrendelte azonnali szabadlábra helyezését és Puskás ítéletét felemelte tíz évi fegyházra. Az ítélet indokolásában a tábla kimondta, hogy Jenei ellen semmiféle bizonyít-

ték nincs, míg Puskás vallomása tele van hazugsággal és az ellentmondásoktól hemzseg. A főügyész az ítéletben megnyugodott.

Ha az ember Aradra érkezik.

Kaptuk a következő sorokat:

Tisztelt szerkesztő ur! Nem új dolog, csak mindig új! Az emberi türelem legnagyobb mértéke sem elegendő annak a felháborodásnak, elensúlyozására, amely elfogja az embert, ha az esti órákban vonattal Aradra érkezik s megrakodva egy pár csomaggal bejutni óhajtaná a városba. Kezdetlegesebb és szegyeteljesebb állapot, mint ami itt nálunk van Aradon a bérkocsi és közúti közlekedés tekintetében, nincs talán egyetlen egy kulturvárosnak kimondott helyen sem. Az Aradra esti órákban érkező vonatok majdnem mindegyike pár órai késéssel jön be ma az állomásra és a rengeteg utas részére legjobb esetben ha két bérkocsi áll rendelkezésre, de legtöbb esetben egy sem, úgy hogy amikor a vonatról fáradtan leszálló tömeg csomagokkal megrakottan törtet bérkocsi után, türesen találja a pályaudvar előtti teret s kezdetül veszi egy kimerítő hajszá a pályaudvarra utasokat hozó konflisok után.

Napról-napra látjuk, hogy hordárok és utasok lejönnek egészen a Viaduktig, or. csimpeszkednek rá az utassal kifelé haladó kocsikra, csak hogy lefoglalhassák maguknak, csak hogy biztosíthassák valamiféleképpen a városba való bejutást.

Megkönnyítené a helyzetet, ha nem is rendezné egészen az, ha a közúti forgalom szakadatlanul tartana az esti órákban is, vagy legalább is utasítva lenne a személyzet arra, hogy a bejutó vonatok késését figyelemmel kísérjék s indulásra készen várják a késett vonattal érkező utasokat. Sajnos, azonban ezt a figyelmességet nem tapasztaljuk közúti vasutunktól. Ha a rendes forgalmi idő után érkezik be egy késett vonat, utasai kénytelenek kint ácsorogni a temesvári vonat beérkezéséig, hogy az ehhez csatlakozást fentartó utolsó menettel jöjjenek be a városba. Hogy ez sokszor egy órát vesz igénybe és ilyenkor csomagokkal és gyerekekkel ácsorogni kell az utasnak, arra dehogy is gondol valaki.

Mindennek mondható ez az állapot, csak annak nem, hogy méltó Arad kulturális nivójához. Ezt a túrheterlen állapotot fentartani nem szabad, javítani rajta egyaránt kötelessége a rendőrségnek mint a gépüzemek igazgatójának.

Keseregni azokon a mizériákon, amelyeknek takarmányhiány miatt a bérkocsik részéről ki vagyunk téve, idejét multa dolog. A kellő gondosság hiánya kényszerít ma bennünket arra, hogy drága időnkét az ide-oda szaladgálással töltsük el, hogy gyalogosan végezzük el azokat a kötelezettségeinket, amelyeket azelőtt kocsi nélkül el sem képzelhetünk. Nem menti azonban ez a helyzet a közúti vasutat az alól a kötelezettsége alól, hogy a közönség igényeit a lehető legtökéletesebben kielégítse, de sőt az eddiginél fokozottabb figyelemre, helyes közlekedési rendeletek kiadására kell hogy ösztönözze, mert egyedül ő képes némileg ellensúlyozni azt az ázsiai állapotot, amit minden Aradra érkező utasnak végig kell szenvednie.

Tisztelt szerkesztő ur bive, egy a konflis-hajszába belejáradi utas.

Újabb területnyereség Romániában.

Budapest, augusztus 14. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelentri:

Keleti harctér:

Panciuól nyugatra Romániában csapataink támadásban újra területnyereséget tettek szert. Az Ojtoz-völgytől délre és Oenától nyugatra az ellenség hiába igyekezett erős ellentámadásokkal a harci helyzetet megváltoztatni.

Olasz harctér:

Repülőink tegnapelőtt óta további 4 ellenséges repülőgépet lőttek le. Egy olasz repülőgépj Asslingot bombázták. A célba vett berendezésekben nem esett kár.

Balkán harctér:

Változatlan. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentri:

Keleti harctér:

Lapót bajor herceg vezértábornagy hadsereg arcvonala:

Nem volt nagyobb harci tevékenység.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A Trotusol szakasztól délre az ellenség erős ellentámadásokkal térnyereségünket kétségessé tette. Az ojtozi és Casinu-völgytől délre is heves támadásokat intézett, amelyeket mind visszavertünk.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Panciuánál új harcokra került a sor, amelyekben az ellenség eredménytelen támadásokban a legnagyobb veszteségeket szenvedte. A Susza és Putna-völgyek között csapataink a szívesen védekező ellenséget északnyugat felé a hegységbe szorították vissza. Az alsó Szoreth mentén előtéri csatározások ránk nézve kedvezően végződtek, foglyokat és zsákmányt szolgáltunk be. A Duna torkolat területén tetőzött a harci tevékenység.

Macedóniai harctér:

Nincs újság. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órákor

Készül az entente az 1913-as háborúra.

Stockholm. A Ruszkoje Szlovo szerint Odesszában újabb komoly zavargások törték ki, amelyet az ukrainai hadseregszervezetek vezetői szítottak.

Stockholm. A finn országgyűlés azt tervezi, hogy egy vidéki városban üsszül. A helsingfors-i parlamenti épületet orosz katonák szállották meg.

Stockholm. Kerenszky miniszterelnök egyik napirendjében az összes katonákat és tiszteket felszólította,

hogy politikai szociális és községi szervezetekben tényleges munkát ne fejtsenek ki és a frontra menjenek. Aki ott augusztus 15-ig csapatánál nem jelentkezik azt hazáruloként fogják kezelni.

A Ruskij Invalid jelentése szerint novemberben az entente új konferenciát fog tartani, hogy egységes haditervet dolgozzon ki 1918. évre. Ezen a tanácskozásokon fogják az amerikai hadsereg és haditengerészet részvételének módjait is megbeszélni.

Washington. Reuter. Hivatalos. A nemzeti hadseregnek sorsolás után kiválasztott részét szeptemberben behívják.

Új nagy offenzívára készül az entente.

Berlin, augusztus 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentri:

Nyugati harctér:

A szövetkezett ellenség erős támadásokat készít elő.

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

A flandriai csatatéren a tűzharc változó erejű volt. A tengerparton és Yperntől északkeletre és keletre este ismét nagy hevességet ért el. Az ellenség erőszakos felderítései védelmizónánk több szakaszán eredménytelenül omlottak össze. Westhóktól délkeletre az angolokat kivertük egyes erdőrészekből. Artoisban a harci tevékenység mindenütt fokozódott. Különösen Lens mindkét oldalán és a Scarpenal ezen az arcvonalon is megüszült több angol előretörés. Szász és bajor rohamesapatoknak Neuwechappel melletti vállalkozásai alkalmával nagyszámu portugált ejtettünk foglyul.

A német trónörökös hadserege:

Az Aisne arcvonalon és a nyugati Champagneban a tűzérési tűz jelentékeny fokozódása volt észlelhető. A Corniletten, Nauroistól délre, a franciák kétszer eredménytelenül támadták a főhük augusztus 10-ikén elfoglalt állásokat. Verdun északi arcvonalon a tűzérési egység egész nap csekély megszakítással heves, tartósan fokozódó tűzharcban állanak. A franciák ezen a harci szakaszon ismét nagy erőköt, különösen tűzérési egységeket gyűjtöttek egybe.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadserege:

A Maas és Mosel között Fliryné visszavertünk ellenséges előretöréseket. A lotharingiai sikon és a Sindgauban a tűztevékenység szintén élénkebb volt mint egyébkor. Számos légi harcban 9 ellenséges repülőgépet és 2 kötött léghajót lőttünk le. Dostler főhadnagy 22, 23 és 24-ik ellenfelét lőtte le. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szőlő és borüzlet.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről jelentik: A földművelésügyi miniszteriumba beérkezett jelentések a szőlők állását augusztus elejéről tüntetik fel. A tartós meleg általában kedvezett a szőlők fejlődésének, a bogyók jól fejlődtek. Peronoszpóra csak helyenkint, a kevésbé jól gondozott szőlőkben lépett föl. Ugyancsak szörványos a lisztharmat pusztítása is. Azonban igen sok helyen jelentékeny pusztítást idézett elő a nagyszárazság és aszály. A magas fekvésű, déli oldalakon levő, köves talaju szőlők szenvedtek erősen a tarcali kerületben. A fürtök fonyadtak és helyenként száradni kezdtek a miskolci kerületben. Az aszály a szőlőtermés 20—25 százalékát tette tönkre a ménési kerületben.

A borüzletről a jelentések nagyon ellentmondók. A budapesti, szegszárdi, pécsi, balasgyarmati, egri, nagyenyedi kerületben a kereslet lanyha, de legtöbb helyen azt a megjegyzést is olvassuk, hogy a gazdák is tartózkodók az eladással. Ujborra vagy mustra kérések még nem történtek. A tapolcai, miskolci, beregszászi, ménési, fehértemplomi és dicsőszentmártoni kerületről viszont azt olvassuk, hogy a kereslet élénk. Hogy a kereslet és kínálat között földrajzi fekvés szerint ilyen nagy eltérés volna és hogy az illető kerületekben egyformán minden bornemre vonatkoznék, alig hihetjük. Ez az egy-két szó a jelentésben, hogy a kereslet élénk vagy lanyha, semmi komoly tájékoztatást nem ad. Jó volna e tekintetben a kérdéseket és a feleleteket is jobban konkretizálni. A legnagyobb borárakat 500 és 600 korona közt a dicsőszentmártoni, 400 és 600 korona közt a ménési, 450 és 550 korona közt a nagyenyedi kerület jelentése tünteti fel. A többi kerületből 340 és 450 korona közti árakat olvassuk.

A jelentések jelen formájukban — különösen ami az árakat és az üzlet irányát illeti — nem adnak elegendő tájékoztatást. A fontos kérdésekre való tekintettel kívánatos volna, hogy a földművelésügyi miniszterium a hírszolgáltatást jobban megszervezze.

A spekuláció célzatosan azokkal a hírekkel akarja nyugtalanítani a termelőket, hogy közös magyar és osztrák borkforgalmi középont fog létesülni. Annál érthetlenebb volna ez a dolog, mert ha a katonaság borszükségleit eddig is, most rossz szüret ellenére el lehetett látni, semmi ok sem forog fenn annak föltételezésére, hogy ez a jövő idényben nehézségekbe ütköznek, mikor az idei szüret jó közepesnek ígérkezik. Viszont pedig most, mikor a Németországba irányuló borkivitel megelégnült és remény van arra, hogy ez még tetemesen följendüljön, módot fog nyújtani valutánk javítására, megmagyarázhatatlan terv, hogy miért akarják bizonyos körök épp most a bor árát mesterségesen megkötni, holott a németek készségesen tognak az eddiginél nagyobb árt is a mi borainkért megfizetni, melyek az övékéinél még mindig olcsóbbak. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete legközelebb rendkívüli igazgató-választmányi ülést tart, melyen megtárgyalja a további lépéseket. A mennyiben illetékes helyről a terveket meg nem cáfolják, az egyesület azonnal országos értekezletet fog egybehívni és küldöttségileg fog a kormánynál eljárni, hogy ez a teljesen fölösleges és csak egyesek érdekeit szolgáló terv meg ne valósuljon.

Pénzt kapott a Romanul a román kormánytól.

(A vizsgálat szenzációs részletei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mangra Vazul magyarországi román metropolita néhány héttel ezelőtt tudvalevőleg egy hírlapíró előtt tett nyilatkozatában felemlítette, hogy tudomása szerint az Aradon megjelent és a Tisza kormány által hazafiatalan magatartása miatt betiltott Romanul című lap és nyomdávalalatt ellen az aradi rendőrség eljárását indított, mert alapos a gyanu, hogy a vállalat szoros összeköttetést tartott fenn azokkal a romániai körökkel, amelyek oroszországi pénzzel dolgoztak és a magyarság, továbbá a központi hatalmak ellen izgatták a román népet. Tudvalevőleg Romániában egész érdektársaságok alakultak, amelyeknek az volt a feladatuk, hogy oroszországi pénzzel agítaljanak a központi hatalmak, de különösen Magyarország ellen. Mint később kiderült, az egész román kormány szövetséges volt ennek a megvásárolt társaságnak és a román kormány közvetítette Oroszországgal ezt a piszkos lélekvásárló üzletet. A román kormány ugyanis ezzel önmagát akarta fedezni, mert úgy tüntette fel alattomos viselkedését, mintha az egész román közvélemény háborút követelne a központi hatalmak ellen és a király, valamint a kormány nem tud kitérni ezek nyomása elől és kénytelen megszegni a velünk kötött szövetségi szerződést, hogy aztán ellenünk indítson háborút.

Mangra Vazul által említett bűnvizsgálat tulajdonképpen arra vonatkozott, hogy megállapítsák: a Romanul milyen összeköttetést tartott fenn a romániai alattomos kormánnyal, illetve azokkal a szervezetekkel, amelyeknek nem volt más céljuk,

mint Romániát ellenünk uszítani. Az Aradi Közlöny most arról értesül, hogy a Romanul körül megindult előzetes eljárás befejezéséhez közeledik és már eddig is rendkívül érdekes adatok kerültek a hatóság birtokába. Az aradi rendőrség több mint két hónap óta folytatja az eljárást és mintegy ötven tanút hallgatott ki. Azt kellett megállapítani, hogy a Romanul című lap alapításához kik adták a szükséges anyagi eszközöket, és fentartásához kik járultak hozzá? Ki kellett kutatni azt, hogy a Romanulnak volt-e annyi előfizetője, amennyi egy ilyen nagyterjedelmű újság fentartásához szükséges? Tudvalevőleg már a háboru előtt és a háboru alatt rendkívül nagy összeget emésztett fel egy-egy lap fentartása és így jogosan vethették fel illethetős helyen azt a kérdést: vajjon a Romanul nem azok tartják-e fenn, akiknek messze menő hazafiatalan külpolitikai céljaik vannak?

A vizsgálat megállapította, hogy a Romanul kiadásaitához befolyt előfizetési és hirdetési összegek egyáltalán nem fedezték a lap fentartási költségeit és a lapot, valamint a nyomdát jórészt a Romániából kapott anyagi támogatással tudták fentartani. Már eddig is megállapította a vizsgálat, hogy a Romanul a romániai kormánytól ötvenezer koronát kapott kisebb-nagyobb részletekben hirdetési átalány címen. A Romanul azonban csak nagy ritkán közölt egészen rövid romániai állami hirdetményeket, ezekért azonban nem ötvenezer koronát, hanem még kétezer koronát sem számíthatott volna fel jogszzerűleg a lap. Kétségtelen, hogy a Romanul tulajdonképpen csak ürügyül használta

fel a hirdetési átalány címet, amikor üzleti könyveiben a román kormánytól kapott ötvenezer koronát elkönyvelte. Az is kétségtelen, hogy a román kormány nem csupán tiszteletből, vagy egészen rövid állami hirdetményekért folyósított ötvenezer koronát egy magyarországi román lapnak és így önkéntelenül felmerül az a kérdés: miért kapott a Romanul az áruló Bratiánu kormánytól ötvenezer koronát? Erre a kínos kérdésre megtalálhatjuk a válaszokat, ha elolvassuk azokat a tendenciózus és az entente céljait szorgalmazó cikkeket, amelyek ravasz fondorlattal jelentek meg a Romanul című lapban és amelyek miatt a Romanul az előző kormány kénytelen volt betiltani, mert könnyen megmérgezhette volna ez a sajtótermék a magyarországi románság becsületes lelkét.

A rendőrség még nem fejezte be a vizsgálatot. Megállapították ugyanis, hogy a háboru alatt Bukarestben létesített Kárpátiul című pénzintézet több alkalommal kisebb-nagyobb összeget utalt át egy budapesti pénzintézethez azzal a kérelemmel, hogy az összeget a Temesiánu című magyarországi román takarékpénztárnak fizesse ki. A budapesti rendőrség ki fogja hallgatni azokat a pénzintézeti létfiakat, akik tudomással bírnak ez az összegek rendeltetéséről. Nem lehetetlen, hogy még számos meglepetést tartogat a vizsgálat azok számára, akik véres szájjal izgattak Magyarország ellen és akik még ma is hangos szóval dicsőítik az ellenséggel összejárású hazafurkók megkegyelmezésére irányuló intézkedéseket.

Kötelességünknek tartjuk végül kijelenteni, hogy ez ügyben Green Nándor aradi rendőrfőkapitány megtagadta a tőle kért felvilágosítást és nem hivatalos forrásból szereztük cikkünkhez adatainkat.

Vigasz az Aradi Közlöny panaszkodóinak.

Kaptuk a következő levelet:
Igen tisztelt szerkesztő ur! Ismét egy kis helyet kérek, megint csak meghallgatást remélek, amikor a sok-sok levél közül az enyém is felszínre kerül.

Tele vagyunk panasszal, tele zúgolódással, elégedetlenséggel. Egy napon három felkiáltás is hangzik el az Ön lapjának hasábjain és még hány száz hangtalan jaj kiált bele a nagy mindenségbe, amit nem hallunk meg, a mit nem akarunk meghallani...

Panaszkodunk a városi jeggyárra, mert vékony leget ad, mert későn kapjuk kézhez, holott it: jó példával kellene előjárni a városnak; nem pedig a szegény fogyasztóközönség kárára gyarapítani a tőkét. Bizony van okunk, van jogunk a panaszra, hiszen nem lesz elég hideg a tejünk, a kávénk, megromlik a husunk, már pedig a kávénk, megromlik a husunk, már pedig nem azért adjuk ki a pénzünk, hogy mindez megtörténjen. Ezért zúgolódunk és nem gondoljuk meg, hogy hány szegény embernek nincs meg a betevő falatja, hány kis gyermek sir, mert nem kap egy csepp tejet sem hány em-

ber betege a silány tápláléknak. Gondoljunk ezekre a néma jajkiáltásokra és akkor gyűrjük le a fel-feltörő zúgolódást s amikor vékony, a jég, amikor későn hozzák, adjunk hátát az istennek, hogy csak a jegünk kevés, hogy csak jegünk nincs, de van hitteni valónk.

És haragszunk, mert a köztisztviselők beszerzési csoportja még nem ontja reánk bőség-szarujából az áldást, nem hull belőle sok-sok gyümölcs, érett paradicsom, friss ugoroka, nagy paprika, stb. stb. Hát biz várva-várjuk mindezeket jó magam is nagy kedvvel főzöm be az olcsó tétlre valókat, de belátom a nehézségeket amelyekkel bírokra kell kelniük azoknak, a vezető férfiaknak, akik a beszerzés nagy és fáradságos munkájára vállalkoztak. Mondom, belátom ezt és tisztelemmel várok. Várok és megnyugszom, hiszen napról-napra látom azt a szegény utcacéprőt, aki nyers ugorkát reggelizik, látom azt a görnyedt hátú anyókat, aki a fák lehullott galyacskait szedegetti össze az utcán, hogy megsüthesse napi máláját, látom a hentes üzletek előtt az öt delta zsírért türelmesen várakozó 8 gyermekes édes anyát. S amíg a máért küzdők verítéke áztatja a földet, addig nem zúgolódhatik az, akinek még holnapra valója is van.

S a harmadik felkiáltás most nem is any-

nyira panasz, mint inkább biztató ígérlet a már ezen a téren elhangzott temérdek keserű felszólalásra. A piac, a kofa, a termelő mind megannyi réme a jó háziasszonyoknak. Nincs semmi a piacon, ami pedig van az a kofa kezében nyugodva várja azt a kiváltságos halandót, akinek nem határoz az ár, a fő az, hogy legyen. Az igaz, hogy élni kell a szegény kofának is, no de azért nem szükséges éppen mindegyiknek házat venni s a fogyasztókat, akik összehordják nekik a házra vakt, ha csak kimerik nyitni a szájukat, hát éles hangjaikkal valósággal letorkolni. A maximális árra hivatkozni életveszedlemmel jár. De hisz ott a rendőr, gondolja a jámbor bevásárló, persze ez nem tudja, hogy éppen a kihágó férjéhez, vagy sógorához fordult segítségért; mert valamennyi kofa és rendőr atyafiságban van egymással. Amde a míg a hatósági jeggyárnak is maga felé hullik a keze, addig a kofákat sem kell nagyon szigorúan elítélni.

Az új rendszert örömmel, szívesen üdvözöljük, sokat azonban a tilalmi idő meghosszabbításától sem várunk, egyedül reményünk az árjelző táblácskákban van. Talán ez lesz a piaci mizéria hatásos széruma, amelynek feltalálásáért oly sok munkát végzett a hatóság.

Vasuton csempészik ki a búzát Aradmegyéből.

(Naponta egy vagon — kézi podgyász.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egyik nap rohan a másik után, egyik távirati megkeresés követi a másikat. Aradváros polgármesterétől s a közlekedési hivatal egy hanggal sem reagál arra az égetően sürgős kérésünkre, hogy Aradvárosának adja meg a jogot a szomszédos községek területén való búzavásárlásra, hogy a városban közel látásra utaltak lisztszükségletét saját területén kívüli közvetlen búzavásárlással fedezhesse.

Képtelenek vagyunk bármit is tenni dacára annak, hogy közvetlen közelünkben önti a búzát a jó gazdag föld, dacára annak, hogy egész megyék járnak tiltott utakon Arad Főzeli vidékére búzacsempészetre, dacára annak, hogy soha nem tapasztalt mértékben megy a búzával való uzsora a legközvetlenebb szomszédunkban.

Az Aradi Közlöny tudósítójának alkalma volt ma oly felháborító dolgokat látnia, amelyek legjobban jellemzik, hogy hová vezet egy rosszul végrehajtott, vagy helyesebben végre sehogysem hajtott rendelet s amelyeket elmondani kötelességünknek tartjuk azért, hogy az illetékes hatóságok figyelmét felhívjuk a gyors cselekvésre, nehogy nekik, az ő nem törődöm-ségüknek tulajdonítsák a szóvá teendő jelen-ség címérgesedését.

A búza és egyéb gabonaneműek forgalomba hozására kiadott kormányrendelet szerint a kiadandó vásárlási igazolványok ellenében mindenki csak a lakóhelyén, vagyis saját községe területén szerezheti be gabonáját, idegen járás területén való vásárláshoz az Országos Közlekedési Hivatal engedélye kérendő ki.

Szemben e rendelettel mit látunk Arad szomszédos gazdag búzatermelő községeiben?

Látjuk azt, hogy Brád, Körösbánya, Alvaca, Nagyhalmagy vidékéről naponta 6—800 asszony és ember jön le fedett és nyitott teherkocsikban Pécska, Battonya, Elek, Kisjenő, Simánd, Újszentanna, Borosjenő, Csermő, Bokszeg vidékére s másnap vagy harmadnap egyenként

görnyedésig súlyos zsákokkal megrakva térnek haza. A zsákokban minden buza van, s minden tulzás nélkül hozzá értő gazdaemberek becslése

s hogy mindeddig semmiféle vezetőit eredményre, annak nagyban oka a közönség is, aki nem tudja megérteni azt, hogy ha nem kap abból a kis rakás csenevész dinnyéből, ha ma nem jut neki csemege kukorica, vagy tíz tojás, azért még nem fog éhen meghalni. Könnyítsük meg a hatóság munkáját azzal, hogy nem rohanjuk meg az árusítókat, egymást tulcizálva nem kapkodjuk el az egyes ételmicikkeket, ezzel a magunk javát is előmozdítjuk. S amikor nem jut nekünk görögdimye, krumpli, vagy tojás, akkor nézzünk megint egy kicsit lefelé és lássuk meg azokat, akiknek egész hónapon át nincs egy tojás a konyhájukon, akik még kenyérről sem lakhatnak jól; azt hiszem ezeket látva, mindenki elfeledi a maga baját.

Nehéz, súlyos terheket ró mindenkire a háború, csak úgy görnyedünk, roskadunk alatta. Sokszor zugolódásra, panaszra készlet egy-egy igazságtalanság, egy-egy durva bántalom. Azonban vigyázzunk, nehogy mi legyünk igazságtalanok, nagyon követelők. Ne csak felfelé tekintsünk, de nézzünk le a mélységben sanyiódókra is és akkor megtanulunk egy kicsit nehezebben gondolkodni, egy kicsit mélyebben érezni. Egy, aki az eszével gondolkodik s a szívével érez.

szerint egy-egy ilyen Brád-felé haladó vonat utasainál mint kézipodgyász naponta több mint egy vagon csempészett buza vándorol fel a hegyek közé.

A legnyúltabban, a legleplezetlenebbül folyik itt a szemünk láttára a gabona uzsorán alapuló csempészet. Hogy a vásárlások nem vásárlási igazolványok alapján történnek az bizonyos, mert senkinek nincs joga vásárlási igazolványt adni ezekbe a községekbe. Adják-vezik tehát a búzát anélkül, hogy a kiadott rendelet a legkisebb mértékig és respektáltatnék. Hogy aztán ezért az így szabadon vásárolt búzáért mit, minő uzsora árat fizet az a szerencsétlen nyomorult hegyvidéki lakó, aki napokig tartó fáradságot és szinte állatilag erőltető munkát végez a cipekedéssel, azt el tudjuk képzelni. A maximális árról szó sincs, a termelők valósággal eldoradói boldogságban usznak, hogy a búzájuk gyönyörű pénzért, az Uristen áldásából bőven kivesszük a részüket. És az a vásárló tömeg, amely a maga fel nem tartóztatható éhségével rávetette magát a búzára, nem törődve semmiféle tiltó rendszabállyal hordja napról-napra a gabonát szűkös élel-kamrájába, oly energiával, aminőhöz foghatót még nem volt alkalmunk tapasztalni.

Láttunk asszonyokat, akik 150 kilogrammot is felvisznek hátukon megosztott zsákokban a marhaszállító koscsikba mint kézi podgyászat.

Láttunk családot, amely így 400—500 kilogramm búzával megrakottan szállott le Körösbányán s megosztva a család minden tagjának hátán vitte egy napi járányira a hegyek közé drága kínosát egy évi kenyérre valóját.

A vasut személyzete dacára a kiadott rendeleteknek a csempészet így nagy arányával szemben tehetetlenül áll. Túlnyi kénytelen, hogy személyvonatai a le és felrakódó utasok tömege miatt órákat késsenek, mert rendőri hatalom nem áll rendelkezésére, hogy meggátolják a tömeget ebben a leírhatatlanul szomorú munkájában.

A közigazgatási hatóság vagy nem látja, vagy nem akarja látni ezt a dolgot, pedig, hogy itt cselekednie kell, meg kell gátolnia a helyzet elfajulását az kétségtelen.

Nem kritizálunk, csupán a tényt írjuk le. Felelőse senki sem tesszünk ennek a képnek a kialakulásáért, csak hírt adunk róla, hogy kellő erélyvel nyúljon hozzá feladatának teljesítéséhez minden hatóság, nehogy akkorára, amikor rára majd megkapják a városok és testületek a szabad vásárlás jogát, akkor már teresek legyenek a szomszédos községek magtárai és ne birjon élni vásárlási jogával az a városi lakosság, amely tisztességgel respektálni tudta a kiadott rendeleteket.

TANÜGY.

(→) **Beírások a leánygimnáziumba.** Felkérem mindazon t. szülőket, akik az aradi állami leánygimnázium V-ik osztályába, az 1917—18. iskolai évben leányaikat beírni, illetve járni óhajtják, sziveskedjenek t. évi augusztus 17., 18. és 19-én délelőtt fél 11-től fél 12-ig (Széchenyi-utca 3. szám, a volt autonom kath. kör épületében) hozzám fáradni, illetve nálam jelentkezni. Később jelentkező tanulók figyelembe nem vétetnek. *Gúta József*, az aradi állami felső leányiskola és leánygimnázium igazgatója.

Megengedik a csónakközlekedést a strandra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi tanács ma délután ülést tartott *Varjassy Lajos* polgármester elnöklésével, amelyen foglalkoztak a strandfürdő polgári közönségének ama kérelmével, hogy a csónakközlekedést ismét nyissák meg számára. A tanács elhatározta, hogy a kérelmet teljesíti azonban kiköti, hogy a hidjegyek fejében a katonaság minden egyes csónakon átszállított fürdőző után nyolc fillért tartozik megfizeteni.

A tanács mai határozata azt bizonyítja, hogy a város vezetősége tisztában van a strandfürdő nagy jelentőségével és azzal, hogy a strandfürdőt Arad nyári életének programjáról többé levenni nem lehet. A katonaság tedezte föl és tette élvezetessé a fürdőző közönség számára a Marost, igazán udvarias áldozatkészséggel hozta rendbe a strandot, minden kényelemnek és követelménynek megfelelőleg. A katonaság volt az, aki a nehézkes közlekedési viszonyokat is megoldotta, amikor csónakjait a polgári fürdőző közönségnek is szives készséggel díjtalanul rendelkezésére bocsátotta. Arad udvarias katonai hatóságainak köszönhetjük, hogy a nyaralás lehetővé vált itt a városban, amikor a háborús viszonyok folytán máshová menni majdnem lehetetlen.

A városi tanács ma a következő hivatalos értesítést küldte határozatáról a fürdőző közönség megbízottjainak, akik tegnap a csónakhasználat újból való megengedéséért a kérelmet a polgármesterhez eljuttatták:

„*Stamber József* aradi lakos kérelmére Arad szabad királyi város közönségének, mint vámtulajdonosnak képviseletében megengedjük, hogy az aradi császári és királyi katonai térparancsnokság a polgári közönséget a Széchenyi-utcaval szemben levő marosparti oldalról a vár oldalára és vissza csónakon a következő feltételek mellett szállíthassa:

A császári és királyi térparancsnokság köteles az aradi rendőrkapitányi hivatal által 12.263—1917. szám alatt kelt véghatározatában foglaltakat pontosan betartani. Köteles továbbá minden egyes átszállított személy után Arad szabad királyi várost, mint vámtulajdonost megillető hidvámdíját Arad szabad királyi város pénztára részére biztosítani és beszolgáltatni. Ezen célból a császári és királyi térparancsnokságnak 2000 (kettő ezer) darab gyalogosok részére kiállított hidvámjegyet azzal bocsájunk rendelkezésére, hogy amennyiben ezen jegykészlet elfogyva, megkeresésre újabb jegyeket fogunk kiadni. Nagy Kálmán vámfelügyelőt utasítjuk, hogy a kétezzer darab hidvámjegyet elismervény ellenében a császári és királyi térparancsnokságnak adja át és időrel-köze a parancsnoksággal a leszámolást eszközölje s az általa átvett összegeket, mint hidvámleveleket szabályszerűen számolja el.

Megkeressük a katonai térparancsnokságot, intézkedjék az iránt, hogy úgy a rendőrkapitányi hivatal által megállapított rendszabályok mindenben pontosan betartassanak, valamint a hidvámjegyek kezelése a leglelkésmeretesebben vétessek keresztül, mert ellenkező esetben fent megadott engedélyt kénytelenek leszünk hatályon kívül helyezni. *Dr. Lukács s. k. tanácsjegyző*

Az „ARADI KÖZLÖNY

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletben: —

Meghiusult lapvásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes esemény foglalkoztatja napok óta Arad közönségét. Az ügy annál érdekesebb, mert a szenzáció az aradi sajtónak egyik régi organuma körül forgott, melyet egy konzorcium akart megszerezni magának, hogy hirdetője legyen egyik alakulóban levő új párt eszméinek.

Napokkal ezelőtt alkalmi társaságot alakítottak a következő urak: Varjassy Lajos dr., Zima Tibor, Radó Gyula, Deutsch Andor, Kalmár József és Kerpel Izsó. A társulás célja az Arad és Vidéke lapvállalat megszerzése volt azzal a céllal, hogy az aradi függetlenségi pártnak eme régi hivatalos lapját szolgálatába állítsák az új radikális pártnak, mely Budapesten Jászy Oszkár vallja vezérének.

A konzorcium jelentős anyagi áldozatokra volt hajlandó. Első gondolata az volt, hogy új lapot alapít. Ez a terv azonban kivihetetlennek bizonyult, mert a papirközpont megalakulásakor kiadott miniszterelnöki rendelet értelmében a háború folyamán új lapot alapítani nem lehet. A meglevő újságvállalatok között kellett szétnézni tehát.

Hosszabb tárgyalás után a rennt-nevezett lapvállalatnak a következő ajánlatot tette a konzorcium: Ad a lapért és nyomdáért háromszázezer koronát. A nyomda papir-raktáráért negyvenötezer koronát és Kalmár Nándornak, az eddigi tulajdonosnak a nyomdaüzlet további vezetéséért havi ötszáz korona fizetést.

Az ügyletnek a mai nap folyamán kellett volna perfektté lenni. Kalmár Nándor, a lapvállalat tulajdonosa azonban ma, mikor a konzorcium már befejezettnek gondolta az ügyet: hátróztottan kijelentette, hogy az ajánlatot visszautasítja. Egyrészt azért, mert az újságtól, melyhez egy élet munkássága fűzi, mint tulajdonától, megválni nem szándékozik, másrészt pedig az Arad és Vidéke publicitását megakarja őrizni továbbra is régi politikai iránya: a függetlenségi és 48-as párt számára.

Igy történik, hogy Jászy Oszkár radikális pártja továbbra is pártorganum nélkül lesz kénytelen taposni a politika göröngyös útját Arad városában.

állandó üldözésére. Az említett járőr a község határában négy katonát pillantott meg egy csoportban és minthogy a cigányok szokása az, hogy csapatostul kóborolnak, lopnak és rabolnak.

A csendőrök észrevétlenül tudták megközelíteni a katonákat, akikben csakugyan cigányokra találtak. Igazolásra szólították fel azokat, három eleget is tett a parancsnak, de a negyedik felhasználva az alkalmat, míg társai a csendőrökkel beszéltek, megugrott és futónak eredt.

A népfelkelő csendőr utána kiáltott a cigánynak és többször megállásra szólította fel, de az nem reagált, amire a csendőr a szolgálati utasítás értelmében utána lőtt. A golyó a cigány hátába furódott és összeesett. A csendőrök azonnal hozzáiettek, a katona még élt.

A másik három cigányt ezt az alkalmat arra használta fel, hogy megszökjék. Az őrmester utánuk lőtt, de hogy milyen eredménnyel, azt nem lehetett még ezideig megállapítani.

A súlyosan megsérült katonát a csendőrök kocsin beállították Csermőre, utközben azonban az meghalt. Megállapították, hogy Csurár Tódor somoskeszi illetőségű és lakos a csendőrgolyó áldozata.

Takácsy Dezső csendőrfőhadnagy ma kisháztartott a helyszínre, hogy megállapítsa jogosan használta-e a népfelkelő a fegyverét. Minden valószínűség szerint igen, mert az utasítás negyedik szakasza szerint közveszélyes egyénekkel szemben a fegyverhasználat megengedett dolog. A hadbíróügyi gyakorlat szerint pedig a katonaszökevény cigány közveszélyes individuum.

Miért késett a szegedi gyors?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szegedről jelenti tudósítónk: Kinos jelenetnek voltak szem- és fültanui ma délelőtt a szeged-budapesti gyorsvonat utasai. A különjelületet egy tüzérezredes okozta, aki jogtalan és erőszakos fellépésével egy fél óra hosszat késleltette a gyorsvonat elindulását.

Ma délelőtt tizenegy óra után zsúfolásig telten, a szakaszok és folyosók utasokkal ellepve állott indulásra készen a szegedi pályaudvaron a Budapest felé induló gyorsvonat, amikor egy tüzérezredes robotott végig a perronon és a vonaton egy külön fülkét követelt magának. Az utasok természetesen nem voltak hajlandók átengedni helyüket, mire a tüzérezredes kijelölt magának egy szakaszt és felszólította a katonai állomásparancsnok főhadnagyot, hogy a szakaszt üríttesse ki.

A főhadnagy kijelentette, hogy ezredesnek nem jár külön szakasz, de az ezredes azzal válaszolt, hogy ő a háborúban egy brigádot vezetett és így joga van a külön fülkéhez és megparancsolta a főhadnagynak, hogy a szakaszt sürgősen ürítse ki. A főhadnagy kénytelen volt engedelmessé válni az ezredesnek. Az utasok hangos lármával, felháborodva hagyták el helyüket és kivonultak a fülkéből. Csak az egyik utas, véletlenül Uray Zoltán szegedi Műv. üzletvezető maradt benn a fülkében és megkérte a tüzérezredest, hogy legyen tekintettel a vonat zsúfoltságára és engedje meg, hogy ő is ott maradjon...

Az ezredes azonban kérlelhetetlen volt és az üzletvezetőnek is távozni kellett. Az ezredes ezután, mint aki jól elvégezte a dolgát, magára zárta az ajtót és pihenni tért.

Az üzletvezető azonban nem hagyta annyiban a dolgot, felkereste az állomásfőnököt és kijelentette, hogy az ő felelősségére a vonat addig nem indulhat el, amíg az ezredes ki nem nyitja az ajtót és be nem engedi az utasokat a fülkébe. Egy fél óra hosszat állt így a vonat, míg az ezredes visszavonulást fuji, az ajtó kinyílt és a vonat kirobotott a pályaudvarról.

Vásárlási igazolvány

ötven vagon búzára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentettük, hogy az aradi közlekedési hivatalban egy héttel ezelőtt megkezdődött az aradi polgárok számára a gabonavásárlási és bevásárlási igazolványok és őrleési tanúsítványok kiállítására. A lefolyt nyolc nap kellemes meglepetést okozott azoknak, akik azt hitték, hogy az aradi gabonatermelők vonakodnak az aradi fogyasztóknak eladni termésük legnagyobb részét. Mindenki azt hitte, hogy az aradi termelők lehetőleg nagy tömegben a haditerménynek fogják termésüket eladni és így a fogyasztók legnagyobb része kénytelen lesz a hatóság ellátását igénybe venni.

Hozzávetőleges megállapítás szerint az aradi határban háromszáz vagon buza termelt az idén. Ebből százötven waggont a termelők saját házi és gazdasági szükségletük céljaira visszatartanak és csak százötven waggont bocsátanak áruba. Az aradi közlekedési hivatal mostanig ötven vagon búzára szóló bevásárlási igazolványt és őrleési tanúsítványt állított ki. Az Exterde Kálmán báró buzgó és kitünő vezetése alatt működő közlekedési hivatal alig győzi ezt a munkát, mert szinte megszakítás nélkül tolonganak vásárlási igazolványokért a felek. Valószínű, hogy a még hátralévő száz vagon búzát is elfogják adni az aradi termelők és így az aradi termést csaknem teljesen az aradi fogyasztók fogják megkapni.

Rendkívüli zavarokat idéz elő az, hogy az Országos Közlekedési Hivatal csak ma intézkedett a lisztárak megállapítása iránt, de még mindig nem intézkedett a nehéz testi munkát végző egyének által elfogyasztható lisztmennyiség felől, sem pedig az őrlésért járó díjakról nem határoztak. Arad város hatóságát különösen azért érinti kellemetlenül, hogy idejéről termésként származó liszt ára még mindig nincs megállapítva, mert a közönség számára leg-

utóbb már új termésű lisztet volt kénytelen igénybevenni. Ezt a lisztet természetesen még mindig a régi áron adta el a hatóság, a fogyasztóknak már pedig kétségtelen, hogy példának a főző és a mulás liszt jóval drágább lett és a városnak visszamenőleg meg kell fizetni a malmok számára a városnak szólított liszt régi és új ára közötti különbözetet, ellenben a fogyasztóközönségtől már utólag nem lehet visszakapni ezt az árdifferenciát. Ma továbbra is ilyen késedelmesen intézik a legintósebb ügyeket, úgy rendkívüli zavarokat állhatnak elő és a városok súlyos ezresekkel károsodhatnak meg.

Agyonlőtt katonaszökevény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi csendőrszámparancsnokság ma délután azt a telefonjelentést kapta, hogy a vármegye területén ismét legyvert kellett használni egyik járőrnek, aki szökevény cigánykatonákkal került össze. A katonaszökevények, különösen a cigányok, az utóbbi időben igen sok bajt okoznak, igen sok munkát adnak a hatóságnak, amelyre valóságos átokként zúdul az a sok bünygy, melyet csapatokról engedély nélkül távol maradó és a Hinterlandban garázdálkodó katonák követnek el. A kóbor cigányt még a háború sem változtatta meg, még a hadsereg jegyelme sem tudja léken tartani. Ha szabadságot kap, nem tér vissza, itthon bujdosik, habár tudja, hogy a csendőrség szünet nélkül keresi és kergeti a szökevényeket, de minden hiábaváto, inkább otthon teszi az életét kockára, szembeszáll a hatósággal, mert fékezhetetlen, fegyvelmezhetetlen természetét még a háború vasmarka sem tudja korlátba törni.

Tegnap délután halállal végződött egy ilyen szökevény katonafogdosás.

A csermői csendőrszámparancsnok, Katona István őrmester egy népfelkelő járőrtársával együtt Somoskeszi község határában portyázott. A csendőrségnek az utóbbi időben igen megnehezült a dolga. A katonaszökevények valóságos veszélyeztetik a községek közbiztonsági állapotát és ezért a legszigorúbb utasítások mentek az őrsökhöz, a szökevények

Aradon keresik

a szesz-csalót.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Abban a nagyszabású szeszcsalási ügyben, melyet Budapesiten követett el egy állítólagos Fekete Lajos nevű fiatalember, a budapesti rendőrség országsszerte folytatja a nyomozást. A csaló kézrekerítése érdekében a legerősebb hajsza indult meg. A fővárosi rendőrség a megkárosított nagykereskedőket ismételtlen kihallgatta, de még mindig igen homályos háttere van ennek a különös esetnek. Az egész ügyben az a legfeltűnőbb, hogy nem fiatal, kezdő, hanem tapasztalt nagykereskedők, jártas üzletemberok egy előttük teljesen ismeretlen fiatalembernek, minden ellenérték nélkül, mondhatni üres nagyhangú szavakra körülbelül félmillió koronát adtak át. Ezért a pénzért még csak egy fuvarlevelet, sőt még annak hamisítványát sem kapták. De feltűnő az is, hogy a kereskedők hol kisebb, hol nagyobb összegekről beszélnek. Ennek a rejtélyesnek látszó részletek megvilágítása a legstürzősebb, de egyszerűsággal a legnehezebb feladata a nyomozó hatóságnak.

A budapesti rendőrfőkapitányság két fővárosi detektívot küldött ki Aradra, hogy itt is nyomozzanak a csaló után, mert úgy látszott, hogy a szálak ide vezetnek. A detektívek különösen a pályaudvaron nyomozták, de minden eredmény nélkül. Nem lehetett megállapítani, hogy a csaló valamikor is volt-e Aradon. A rendőrség bünyügyi osztálya megmutatta a budapesti detektíveknek azoknak a büntetett előéletű egyéneknek fényképeit, akiket az aradi rendőrségen tartottak gyanúsak, mint a csalás elkövetőjét. De ezek között a detektívek egyiket sem találtak olyant, akinek személyleírása ráillt volna Fekete Lajosra. Fekete Lajos a károsultak közlései szerint abszolút elegánsan öltözött 30-34 éves fiatalember, biztos fellépésű, nagy intelligenciájú, magas, vállas ember volt, aki arcát teljesen beretválja. Az aradi rendőrség bünyügyi osztályán megfordult gonosztevők között ilyenre nem találtak.

A károsult két nagykereskedő e hó 5-én érkezett tudvalevőleg Aradra, hogy itt fogják átvenni a szállítandó szeszt. Mikor Feketét sehol sem találták, elmentek a rendőrség bünyügyi osztályára és feljelentést akartak tenni. Azonban sem a csaló nevét, sem azt, hogy az üzletet melyik fővárosi kávéházban bonyolították le, nem tudták elmondani. Ők ugyanis szintén vidékiek és nem nagyon ismerősök a fővárosban. Az aradi rendőrségen úgy mondták el, hogy a csaló csak huszezer koronával károsította meg őket. A rendőrség bünyügyi osztályán ezután azt a tanácsot adták nekik, hogy a legközelebbi vonattal utazzanak vissza a fővárosba, ahol sokkal célszerűbb a feljelentés megtétele.

MOZGÓKÉPSZÍNHÁZ.

* Büszkén leng a zászló. (Tengerészdru árná az Apollóban.) A skageracki hőstörténetét mondja el az a fiatalember film, ma mutat be amelyet színház először. Grandiózus felvételek egész sorozata szemlélteti a tenger háborús életét és elvonul szemeink előtt egy egész hajóhad a maga teljes felszerelésével. A katonai hatóságok jóvoltából és előzékenységből egy valószínűleg tengeri ötközetnek, mindenkit lenyűgöző képét kapjuk, amely csodálatot és egyúttal borzalmat is kelt minden szemlélőben. A hősök munkája megkapó, csodálatosan lélekemelő és igazán arra való, hogy feltétlen tiszteltet aranyosoljon a vizek óriásai részére. Nincs két-

ségünk aziránt, hogy a közönség méltányolni fogja ezt az elsőrangú látványosságot és mikor a színház ünnepnapra tűzte ki bemutatóját, azt céltudatosan tette, hogy minél szélesebb néprétegeknek jusson alkalmuk a háború ez emlékének megtekintésére. 3

Mégdrágult a tésztaleszt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap mai számában jelent meg, a kormány rendelete a különböző lisztajták és korpafélék maximális árának megállapításáról.

A legmagasabb árak, melyek buzalesztért és rozslisztért 1917. augusztus 15. napjától kezdődőleg követelhetők, a rendelethez tartozó jogyzék tartalmazza, amely szerint a Tisza-Maros szögében Arad, Csanád, Temes és Torontál vármegyék, Arad, Pancsova, Temesvár és Versec törvényhatósági joggal felruházott városok területén a finom tésztaleszt ára 135 korona, a főzöliszt 59 korona, a kenyérliszt 40 korona 50 fillér, a rozs liszt 65 korona 50 fillér métermázsánként. Krassószörény megyében a finom tésztaleszt 135 korona 50 fillér, a főzöliszt 59 korona 50 fillér, a kenyérliszt 41 korona 25 fillér, a rozs liszt 65 korona 60 fillér.

Az árak liszta súlyban, zsák nélkül az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére értendők.

A közvetlen eladás célját szolgáló forgalomban, tehát a kicsinyben való eladásnál, az árak, éppen úgy, mint tavaly, valamivel magasabbak lesznek. Ezeket a detail-árakat a törvényhatóság első tisztviselője fogja mindenütt előírni. A Közélelmezési Hivatalnak joga lesz az utóbbi detail-árakat a szükséghez képest megváltoztatni.

Hogy a Haditermény R.-T. mit fog fizetni a malomvállalatoknak a többik átvett buza- és rozslisztért, azt a kereskedelmi és földművelésügyi miniszterium a Közélelmezési Hivatal elnökével egyetértésben fogja megállapítani.

A korpa ára — buza-, rozs- és árpakorpa ára, korpa alatt értve a gabonaneműek minden egyéb hulladékát — az egész országban 25 korona lesz.

Aki az előirt áraknál drágábban ad el, vagy vesz lisztet s általában a rendelet előírását megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A rendelet augusztus 15-én lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére — Horvát-, Szlavonországra is — kiterjed.

Az eddig érvényben volt árakat az új rendeletben megállapított lisztárakkal összehasonlítva, azt látjuk, hogy a tésztaleszt és kenyérliszt ára nem változott, viszont azonban a finom liszt erősen mégdrágult, az ára ötven százalékkal emelkedett. Tavaly még csak 95-96 koronába került métermázsánként a finom tésztaleszt, ez ideán pedig már 135-136 K lesz a nagybeceni maximális ára. Szociális szempontok voltak ennél az ármegállapításnál irányadók. Ez az egyetlen lisztajták, mely elbirja a lisztnek a felemelt gabonaárak miatt szükségessé vált mégdrágítását.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* „Stambul rózsája“ (magyar kiadása) „Der Soldat der Marie“, „Már minálunk soroznak“, „Istenuccese nem bánom“, „Messze mentél, nagyon messze“, „Ird meg, hogy csokol-e párod?“ kaphatók Kerpél könyvkereskedésben.

HIREK.

Késik a lisztkiosztás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Exterde Kálmán báró, a közlelmezési ügyosztály vezetője ezúton értesíti a kereskedőket, hogy e héten csak csütörtökön kezdik meg a lisztkiosztást számukra. A város ugyanis még nem kapta meg a Haditermény részvénytársaságtól a rendelését, illetőleg az ki van utalva, de még a mai napig nem érkezett meg. Így az eheti lisztkiosztás a közönségnek megint késedelmet fog szenvedni, mert hiszen csak csütörtökön kezdődik meg a lisztkiosztás a kereskedőknek, akiknek a lisztet még adagolni kell és becsomagolni, csak azután kezdhetik meg ők a kiürítést. Rendesen pedig már a közönség szokta megkapni csütörtökön a heti lisztadagjait.

A jelenleg érvényben lévő liszt- és élelmiszerigazolványok utolsó esedékes szelvénye most kerülén beváltásra, tehát új igazolványok kibocsátása vált szükségessé.

A múlt tapasztalataink okúlvá, hogy a mostani nyári rekkenő hőségben a torlódások elkerülhetők legyenek, akként intézkedtem, hogy mindazok, akik búzával vagy liszttel ninesenek ellátva és hatósági ellátásra szorulnak, avagy élelmiszer-igazolványt óhajtanak beszerezni, hogy ebbeli igényüket az I. kerülethez tartozók Schwarz János kereskedőnél, a II. III. és V. kerülethez tartozók a Keppich-cégnél, a IV. kerülethez tartozók Piblinger Lajosnál, a VI. kerülethez tartozók Schlesinger Bélánál, a VII. kerülethez tartozók Erbeszkern Bélánál, a VIII. kerülethez tartozók Kovács Lajosnál, a IX. kerülethez tartozók ifj. Nagy János kereskedőnél, a El. XII. kerülethez tartozók a gáji kapitányi hivatalnál beszerezhető „Bejelentő lapokon“ jelentsek be.

A bejelentő lapok 4 fillérért kaphatók, a melyből 1 fillér hadi jótékonyosságra fordítatik. A bejelentő lapok szabályszerű kitöltés után lehetőleg még e hét folyamán a városi portánál leadandók, hogy az augusztus 23-án kezdődő lisztkiosztás akadálytalanul lebonyolítható legyen.

Az új rend az aradi piacon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny ma felvetette azt a tervet, hogy ép úgy, mint a fővárosban, az aradi piac szomszédságában is fel kellene állítani a rögtönítelő rendőrbírószágot, amely azonnal meghozná ítéleteit a maximális árat túllépő és az egyéb árdrágító eladók ellen. Értesülésünk szerint Green Nándor, a rendőrség vezetője egyelőre nem foglalkozik a rögtönítelő rendőrbírószág felállításának tervével, mert megakarja várni, hogy mi lesz az eredménye annak az új piaci rendnek, amelynek értelmében tudvalevőleg az eladóknak a kosarukba kell tenni a maximális árat tartalmazó árjegyzéket és minden alku nélkül maximális áron kell kiszolgáltatniok a cikkeket.

Amennyiben ez az új rendszer sem hozná meg a várt üdvös eredményt, akkor a főkapitány esetleg rögtönítelő rendőrbírószág felállítására nézve tenne előterjesztést.

Itt említjük meg, hogy a most életbeléptetett az az intézkedés, amely szerint az aradi kofák is csak tíz óra után kezdhetik meg a vásárlást, aligha fog célra vezetni, mert a ter. melök nem hoznak majd árucikket a piacra. Különbben is ez a rendszer mintegy kétszázötven aradi családot döntene nyomorba, akik hosszú idő óta a kofaságból élnek és rendes adófizető polgárok. Elég, ha kilenc óráig illos az elővásárlás.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Olcso burgonya a szegényeknek. — Az ipari munkások élelmezésének javítása.

Budapest. Hadik János gróf a napokban adja ki az olcsó burgonyáról szóló rendeletét. A rendelet körülből hanc szakaszról fog állni, több szakasza jelentős szociális intézkedéseket tartalmaz. A rendelet szerint mindazok a vagyontalanok és szegények, akik támogatásra szorultak, valamint a jótékonyági és emberbaráti intézmények a maximális árban hat koronával olcsóbban vásárolhatnak majd burgonyát. A maximális ár különként husz fillér lesz. És a szegények tizenöt fillérért fogják azt kapni. Hadik János gróf hat csoportba osztotta azokat a szegényeket, akik olcsóbb burgonyára részesülhetnek. Ezek a következők:

A vagyontalan rokkant katonák és hozzátartozók,

a hősi halált halt katonák özvegyei és árvái,

a hadbavonult vagyontalanok támogatásra szorult családtagjai,

az önálló kereset hiányában hatóságilag nyilvántartott közjótékonyágban részesülők.

azok az ipari munkások, akik betegségyező pénztári táppénzben részesülnek,

mindazok a jótékonyági és emberbaráti intézmények, amelyeket a Közélelmezési Hivatal küld.

Az olcsóbb hatósági burgonya ellátás következményének költségeit az Országos Burgonya Közvetítő iroda bevételeit terheli. Az árkülönbözet megtérítésének elszámolása úgy fog történni, hogy a szétosztó hatóság a kedvezményes árban szétosztott burgonya mennyiségéről havonként kimutatást küld, mit a közvetítő iroda e kimutatás alapján az árkülönbözetet készpénzben kiegyenlíti. A hatóságok tartoznak gondoskodni arról, hogy az olcsóbb hatósági

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma az ünnep miatt péntek reggel jelenik meg.

— A király a bécsi szegényekért. Bécsből jelentik: A szegényebb néposztályok főzdelékel való ellátásának megkönnyítése céljából a király elhatározta, hogy a Prater mezőt, amelyet eddig katonai célokra használtak fel és amely négyszázezer □-öl Bécs városa ingyen fogja megkapni, hogy azon veteményes kertet rendezzenek be.

— Kinevezések az aradi postán. A magyar királyi posta és távirada igazgató kinevezte Waldeck Gáspár és Sinka Ferenc segédtiszteket segédellenőröké, Hegedűs Sándor segédtisztjelöltet segédtiszté.

— A lengyel kérdés megoldása. Bécsből jelentik: Czernin Ottokár gróf külügyminiszternek Michaelis kancellárral és Németország más vezető tényezőivel folytatott tanácskozásán a lengyel állam kérdése állott előtérben. Tekintettel a megszállott Lengyel országban uralkodó politikai hangulatra és a galíciai osztrák lengyelek, illetőleg az osztrák képviselőház lengyel klubjának követeléseire a lengyel kérdések megoldását mértékadó helyen sürgősnek tartják. Az új lengyel állam szorosabb közjogi kapcsolatba fog kerülni Galiciával, mint az régebben tervezve volt.

burgonya kicsinyben való ára legatább hat koronával olcsóbb legyen, mint a rendes forgalmi burgonyáé. A kedvezményes burgonya szétosztásának technikája az lesz, hogy azok, akik igényt tarthatnak kedvezményes burgonyára, külön burgonya jegyeket iroganak kapni, amelyek a rendesektől különböznek. A kedvezményes árcn minden üzletben, vagy bódében burgonyát mint akik rendes árcn vásárolnak.

Budapest. Az Országos Közélelmezési Hivatalban ma Hadik János gróf elnöklésével harminc tagból álló értekezlet ült össze a munkásság élelmezésének biztosítása dolgában. A munkásság kívánsága az volt, hogy a fizikai munkával tulleterhelt, sok energiát fogyasztó munkásnép munkaerejének kifejtésére arányos élelmiszer ellátásban részesülhessen, mert az eddigi élelmezés nem elégítette ki a táplálkozási szükségletet. Az értekezlet eredményéről illetékes helyen az alábbi felvilágosításokat adták. A munkásoknak régi törekvése volt, hogy a munkások élelmezésének biztosítása céljából külön élelmezési szervezetet létesítsenek. A mai tárgyaláson a munkásság képviselőinek ez az óhajta győzött. Rövidesen megalakul Budapesten és környékén az ipari munkásságnak élelmezési bizottsága. E szervezetben a közélelmezési hivatalnak küldötti vezetése alatt munkások és munkaadók is résztvesznek paritásos alapon. A bizottság minden élelmezési és az élelmezési hivatal hatáskörébe tartozó egyéb fogyasztási cikkeket attól az élelmezési hivaltól kapja meg a munkások számára megfelelő mennyiségben. Elosztó helyek lesznek az erre kijelölt gyárak és a Budapesti Általános Fogyasztási Szövetkezet telepei. Ez a nagyszabású akció Budapest és környékének munkásaira nézve kívánt eredménnyel járt, de még nem fejeződött be, tovább folyik és minden remény meg van arra, hogy rövidesen az egész országra kiterjed a munkásság élelmezési bizottságának szervezete. A bizottság első munkáját már jövő hét elején megkezd.

— A királynál. Bécsből jelentik: Ófelsége a király meghallgatta a szokásos előterjesztéseket, majd magánkihallgatáson fogadta Serényi Béla gróf magyar földművelésügyi minisztert. Délután a Semeringre utazott és megtekintette a magasabb katonai parancsnokok részére készült sanatoriumot. Este 6 órakor visszatért a kastélyba.

— Vázsonyi Vilmos a királynál. Magyar Tudósító jelenti: Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter vasárnapi legfelsőbb kihallgatása után ebédre volt hivatalos a királynál.

— A városi vendéglő kérdése. A gazdasági szék ma délelőtt ülést tartott Exterde Kálmán báró, a közélelmezési ügyosztály vezetőjének és Gábor András ajánlattevőnek bevonásával a városi vendéglők föllállítására tárgyában. A gazdasági szék elhatározta, hogy mielőtt érdemleges határozatot hozna, információkat szerez Szegeden az ott kitűnően bevált városi vendéglőről és tájékozódást szerez aziránt: szubvencionálja e Szegeden a város a vendéglőt, ha igen mennyivel és ezzel szemben mit ad és mennyiért a városi vendéglős a közönségnek. Nem ártana megnézni a nagyváradi városi konyhákat, amelyek ugyancsak kitűnően beváltak és a város a saját rezsijében tartja fenn és megsem fizet rá.

— A Közzolgálati Alkalmazottak Beszerzési Csoportja értesíti tagjait, hogy a pénzügyi palota pincsehelyiségében levő raktárában folyó hó 16-án és 17-én, d. u. 3¹/₂ órakor kgként 1 kor. 44 fillér árcban félre való vereshagyma

fog árasíttatni. Kisebb esalád öt, nagyobb tíz kilogrammra tarthat igényt. Öt kilogramm mennyiségnél kevesebb nem adatik.

— A tisztviselők előlépése. Az irrdematási törvény felhatalmazta a kormányt, hogy az áltami és megyei tisztviselők, altisztek és szolgák előlépéséhez szükséges várakozási időt megzavírhassa. A törvény végrehajtására vonatkozó miniszteri utasítás ma jelenik meg a hivatalos lapban. E szerint az V—XI. fizetési osztályokban három év lesz a várakozási idő, mely nem a legutóbbi előlépéstől számítandó, hanem attól az időponttól, amikor az illető tisztviselőt kinevezték abba a fizetési osztályba, amelyben ma van. Az alsóbb fizetési fokozatokban levő tisztviselőknek külön kedvezményt is biztosít a végrehajtási rendelet; nevezetesen azoknak, akik a XI. vagy X. fizetési osztályból léptek elő magasabb fizetési osztályba, — az esetben, ha az alsóbb osztályban kilenc évnél hosszabb időt töltöttek, ez az idő többlet úgy számítandó be, mintha már a magasabb osztályban töltötték volna el. Hasonlóképpen a IX. fizetési osztályban a tizenkét évet meghaladó időt úgy számítják, mintha azt az illető már a VIII. fizetési osztályban töltötte volna el.

— A vakbetyárladásra való hajlamosságot meg lehet előzni a természetes „Regene József” keserűviz használata által, mely a belek petyhüdséget megjavítja, a bélsárdarabokat gyorsan meggyógyítja s azután könnyűvé teszi.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi „Anyavédő” egyesület céljaira csecsemő kelezgyéket adományozott: gróf Hunyady Károlyné szül. Nédasty Irma grófnő, Vöröskereszt Hókegyelet, Soborné, Arnold Jánosné, Jachini Ferencné, SzepessyBéla, Nagy Lászlóné, Sporni Ferencné, Streng Sebestyén, Hegedűs Lászlóné, Van Mors Gyuláné. A „Zita” alap javára pedig az aradi Fűrészgyár R.-t. 100 koronát küldött. A nagybecsű adományokért ezuton is köszönetet mond az aradi Anyavédő egyesület nevében: Kintzig Jánosné, elnök, Keller Lajos, ügyv.-főtthkar.

— A hadbavonult aradi nyomdászok hozzátartozóit ezuton hívjuk fel, hogy folyó hó 15-én, szerdán délután 3-5 óra között a Munkás Otthonban segély felvétele végett jelentkezzenek.

— Legujabb dívatlapok Kerpölnél.

— Értesítés. Jacobi Gyula vizsgázott fogtechnikus műtermét Eötvös-utca 17. sz. alatt f. hó 18-án megnyitja és a n. é. közönség szives pártfogását kéri. 4565

— Orfeumtársulat a Központiban. Ma este fél 9 órakor a nagyszerű új műsor. Előadás alatt frissen esapolt sör.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Fehérnemű varrás a hadseregnek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Véderőnk részére időnkint bizonyos korlátozott mennyiségű alsó ruhaneműt kell biztosítani. A hadvezetőség részéről ezen célból rendelkezésre bocsátandó szövetekből igen rövid idő alatt ingot és lábravalót kell készíteni.

Közhirre teszem, hogy fenti fehérneműekből azt a részt, amelyet esetleg a város megkap kizsárolt állapotban, minden hozzávalóval (céna, gomb stb.) együtt megvarrára a város tanácsa által kijelölendő szerv fogja kiosztani, a város vezetősége az elkészítéséért a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ur által megállapított munkabéretet fogja kifizetni, még pedig az ing elkészítéséért drb.-ként 26 f.-t, a lábravaló elkészítéséért drb.-ként 17 f.-t, garnitúránként 43 f.-t összesen.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legművészebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessék. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szaba dság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

A mintadarabot, amely után a fehérneműket készíteni kell, ugyszintén a kötelező munkabérek kifizetésére vonatkozó miniszteri rendeletet a városházán lehet megtekinteni. Ugyancsak a városházára kell beszállítani a már elkészített fehérneműket. A munkabéreket hetenként, avagy a ruhadarabok beszállítása alkalmával a városi pénztár fogja kifizetni. A kiszabott szöveteket a kellékeket Budapestről leszállítani és a kész fehérneműket a budapesti katonai ruhatárba visszaszállítani a város tanácsa fogja.

Felhívom a város lakosságát, hogy minél nagyobb számban és minél sürgősebben jelentkezék a városházán a kamarási hivatalban, kitett ivre nevét, pontos címét, a rendelkezésre álló varrógépek számát és azt, hogy hány segéderővel, családtag kíván a fehérnemű varrásban résztvenni, valamint azt, hogy hetenkint hány inget és hány lábravalót tud elkészíteni, oivashatóan jegyezze fel, hogy ezen munkálatok minél előbb megkezdhetők legyenek.

Végül közhírré teszem, hogy a munka sürgősségére való tekintettel a jelentkezéseknek 3 napon belül kell megtörténniök. Kereskedelemügyi m. kir. miniszterium.

— Az idei burgonyatermés lefoglalása. A hivatalos lap mai száma közli az Országos Közélelmezési Hivatal elnökének rendeletét, a mely az 1917. évi burgonyakészlet lefoglalá-

sáról szól. — A rendelet felsorolja azokat a vármegyéket és járásokat, amelyek kötelesek burgonyakészletüket bejelenteni. — Ezek a következők: Torontál vármegyében: a nagyszentmiklósi, Pozsony vármegyében: a nagyszombati, szenei, galántai, malackai, duna-szerdahelyi és somorjai, Nyitra vármegyében: a vágújhelyi, érsekújvári, nyitrai, nagytapolcsányi, póstyéni, galgóci, vágsellyei, szenicei és szakolcai, Nógrád vármegyében: a balassagyarmati, szécsényi, sziráki és kékői, Toina vármegyében: a központi és völgyeségi járások. Házi szükségletre a lefoglalt burgonyából a gazdák háztartásuk személyei után fejenként és hetenkint 4 kilogramm, a cselédek, alkalmazottak és hadifoglyok élelmezésére hetenkint és fejenként szintén 4 kilogramm, az állatok takarmányozására 6 hónapnál idősebb sertés után darabonként és naponként legfeljebb 1 kilogramm, 6 hónapnál fiatalabb sertés után darabonként és naponként fél kilogramm, baromfiak etetésére 20 darab után naponként legfeljebb 1 kilogramm burgonyát tarthatnak vissza. Szesz- vagy keményítő gyártásra burgonyát visszatartani nem szabad. A házi és gazdasági szükségletek levonása után fennmaradó készleteket az Országos Burgonyaközvetítő Iroda kirendeltségének, illetve azok igazolt bevásárlóinak kell átadni. Aki a rendeletet megszegi: a készleteket eltitkolja, vagy elrejt, hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik.

A szerkesztésért felel: **Stauber József**

NYILTÉR.
A Hátszegi Felső Kereskedelmi Iskolával és Női Kereskedelmi Szaktanfolyammal kapcsolatos Internátus. 4071
Ellátási díj 1000 korona. A főbbi felügyelete alatt külön izraelita menaa. Érettségi vizsgálat. Allasközvetítés. Beiratás levél útján is eszközölhető. Prospektus ingyen. A délkeleti Kárpátok legszebb és legegészségesebb vidékén.

Hentesüzlet jégveremmel együtt **kiadó.**
5897 **özv. Strifler Ferencné, Elek.**

HIRDETMÉNY.

A jelenleg érvényben levő liszt és élelmiszer igazolványok utolsó csedékes szelvénye most kerülvén beváltásra, tehát új igazolványok kibocsátása vált szükségessé.

A mult tapasztalataim okulva, hogy a mostani nyári rekkenő hőségben a torlódások elkerülhetők legyenek, akként intézkedtem, hogy mindazok, akik buzával vagy liszttel mincsenek ellátva és hatósági ellátásra szorulnak, a vagy élelmiszer igazolványt óhajtanak beszerezni, hogy ebbeli igényüket az I. ker. tartozó Schwartz János kereskedőnél, a II., III. és V. kerületekhez tartozók a Kep-pich-cégnél, a IV. kerülethez tartozók Piblinger Lajosnál, a VI. kerülethez tartozók Schléisinger Béiánál, a VII. kerülethez tartozók Erbeszkern Béiánál, a VIII. kerülethez tartozók Kovács Lajosnál, a IX. kerülethez tartozók ifj. Nagy János kereskedőknél, a XI. és XII. kerülethez tartozók a gáji kapitányi hivatalnál beszerezhető „bejelentő lapokon” jelentsék be. A bejelentő lapok 4 fillérért

kaphatók, a melyből 1 fillér hadijótékonyásra fordítatik.

Ezen bejelentő lapokon pontosan kitüntetendő a családifő és családtagok neve, kora, foglalkozása, lakhelye, továbbá, hogy mit igényel, lisztet-e, vagy kenyeret és hány adagot, avagy csak élelmiszer igazolványt, végül a megfelelő rovatban megnevezendő azon kereskedőnek a neve, akinél ezen bejelentő lap alapján a közlelmezési hivatalban kiállítandó liszt, vagy élelmiszer igazolványt át akarja venni, mert a közlelmezési hivatal a kész igazolványokat a megjelölt kereskedők útján fogja a közönség részére a régi igazolványok beszolgáltatása ellenében később meghatározandó napokon kézbesíttetni.

A bejelentő lapokon a családtagok számát és foglalkozását a háztulajdonoson kívül a kerületi biztos is tartozik igazolni, akik felelősséggel tartoznak az adatok helyességéért.

A bejelentő lapok szabályszerű kitöltése után lehetőleg még e hét folyamán a városi portásnál leadandók, hogy az augusztus

23-án kezdődő liszt kiosztás akadálytalanul lebonyolítható legyen

Figyelmeztetem a közönséget, hogy liszt, vagy kenyér igazolványért csak az jelentkeznek, aki ellátatlan, tehát a termelők, a vásárlási igazolvánnyal bírók, a máv. és acsev., továbbá az egyes beszerzési csoportok alkalmazottai is mindazok, akik külön vannak ellátva, hatósági ellátásban nem részesíthetők.

A hadszolgáltatási törvény alatt álló munkások a gyárak vezetőségénél tartoznak jelentkezni és ezek a bejelentő lapok rovatainak megfelelően készített és hitelesített kimutatást tartoznak a közlelmezési hivatalnak átadni, hogy részükre a további intézkedésig a liszt megfelelő mennyiségben kiutalható legyen.

Katona tiszték, katona tisztviselők, nős altiszték, valamint a tisztí ékezdék csak a cs. és kir. térparancsnokság által igazolt bejelentő lapok alapján nyernek liszt jegyeket.

A máv. és acsev. alkalmazottak pedig a háztulajdonos és kerületi biztoson kívül a jóléti bizott-

ság által igazolni tartoznak azon körülményt, hogy ok ott ellátásban nem részesülnek.

Mindazok, kik most liszt igazolványt váltottak, de később módjukban lesz buzát beszerezni, vásárlási igazolványt és órlesi tanutsványt csak az esetben kapnak, ha liszt igazolványaikat vissza szolgáltatják.

A liszt és élelmiszer igazolványok gondosan megőrizendők, mert azokról másolat nem adatik ki.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy ezen intézkedéseket a saját érdekükben annyival is inkább tartásuk be, mert az ellenőrzés fokozottabb szigorúsággal fog teljessíttetni és a családtagok száma a népszámlálás adataival fog meg egyeztetni és mindazok, kik visszaéléseket követnek el, avagy hamis bejelentés alapján magukat kétszeresen óhajtják ellátani, kihágást követnek el s ellenük a feljelentés a rendőr büntető bíróságnál haladéktalanul meg fogom tétetni.

Arad, 1917. augusztus 13-án. **Exterde,** közlelmezési hivatal.

Eladó egy waggonos napi teljesítményű körzeti **malom.**
teljesen modernül berendezve. Közlelmezési felvidágosítással. 5418
Szücs Pál aradi cég szolgál

Mélyen tisztelt Háziasszony!
„EFFENDI” Seprő a legjobb munkát végzi, mert a seprők legjavát képi.
„EFFENDI” Seprővel ha kísérletet tesz, életében más seprőt nem vesz.
„EFFENDI” névre ügyelni kérem, a mi látható minden seprőnyélen.
„EFFENDI” Seprőt fűszer-, festéküzletekben tartják, hol vásárlását örömmel várják. 4497

Paradicsomot

7246 ajánlok waggontételekben napi áron, vevő kosarában

Buchwald Ed., Nákófalva.

Ertesítem a. a. 4. közzététel, hogy a

száraz sóshal

árutást bevezettem a állandóan raktáro tartom. Minden csütörtökön **615** halat nagy választékban érkeznek, melyet meleg idő miatt piacra nem vihetek, így kizárólag üzletemben árúszok. Legfinomabb cipókrém, cigarettahüvely, parafinyertya, gyufa, nagyban és kicsinyben. Első aradi zöldségajándék kivitelű üzlet. Vidéki rendeléseket, előleg vagy a pénz előzetes beküldése ellenében eszközök. Zöldségajándékokat, finom gyümölcsöt bármely mennyiségben veszek, a legmagasabb napi áron. 1065

Lutvák József,

Asztalos Sándor-utca 8. Isterurkán telefon 615. Péntek estétől szombat estig zárva. 1065

Égetett mész

egész kocsiakományokban, különböző állományokról, **állandóan**

kapható

5119

Kohn Adolf és Fia

Első délmagyarországi festők-építőanyag- és szennagereskedés.

Temesvár-Gyárváros.

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok. 645

Telefon 961. szám.

A Békéscsabai Serfőzhizláló Részvénytársaság

garantált patkányirtó foxterrier

kutyákat

keres. 5360 Részletes leírást tartalmazó ajánlatok a cég címére **Békéscsaba** ra intézendők.

Cipokkalászt

és magot 5309

VESZÜNK

előre is legmagasabb napi árak mellett. Közvetítőknek métermázsánként 2—3 korona jutalékot adunk. Seprőkötő és varró munkásokat felvesszünk.

Grosz J. és Tsa

seprőgyár, Magyarbányhegyes.

Ló és

marha-szört

bármilyen mennyiségben veszek a legmagasabb ártért.

Meghívásra elmegyek.

Faesztergályos és kefekötő

munkások 10—12 korona napi bér mellett felvételnek

Maár Sándor

kefegyáros 5160 Deák Ferenc-utca 31-32 Telefon 1120.

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10. Szépségápolás. Arcmasszázs. Hajfestés

Szeplőt, mitesszert, pattanást, hámlasztás által eltávolítok. Arcámlasztást 1 óra alatt is eszközök. Öregedő arcról ráncokat eltüntetek. Tanácsot és szereket vidékre is készséggel adok. **Bartháné.** 4941

Lóárverési hirdetmény.

A békéscsabai es. és kir. állandó lókorházban az eladásra kerülő lovak árverése **folyó hó 19-én** Békéscsaba, Erzsébethelyen lesz megtartva. **reggel 7 órakor** kezdődik. Vásárolni csakis főszolgabírói engedéllyel lehet.

5401 A parancsnokság.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyhalmgyi gör. kel. rom. esperesi székháznak az aradi gör. kel. rom. Szentszék által 2597—1917. sz. a. jóváhagyott terv és költségjegyzék szerinti renoválása és tatarozása munkálatainak kiadása céljából **1. évi augusztus hó 22-én d. e. 11. 12 órakor** szóbeli versenytárgyalás fog megtartatni a helybeli gör. kel. esperesi hivatalban a következő feltételek mellett:

1. A költségjegyzék szerinti kikiáltási ár 9018 Kor. 20 fillér.
2. A résztvevő vállalkozóka tárgyalás megkezdése előtt kötelesek a kikiáltási árnak 5 %-át készpénzben, avagy elfogadható értékpapirokban óvadék gyanánt az esperesi ker. pénztárába befizetni, mely óvadékot az illető vállalkozó a szerződés megkötése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-ára köteles kiegészíteni.
3. A vonatkozó terv és költségjegyzék szerinti munkálatok csak egy vállalkozónak fognak kiadatni, fenntartja azonban magának az esperesi kerület képviselője azon jogát, hogy a munkálatokat vállalkozók közül annak adja ki ki több garanciát nyújt s kiben jobban megbízik.
4. A terv és költségjegyzék, valamint az árlejtés egyéb feltételei, a versenytárgyalás napjáig az esperesi hivatalban Nagy-halmgyon a hivatalos órákban betekintheők.
5. A versenytárgyaláson résztvevők semmi cím alatt sem követhetnek az espereskerülettől napidíjat avagy kiszállási költséget a megjelenésükből kifolyólag.

A nagyhalmgyi gör. kel. rom. espereskerületnek 1917. évi augusztus hó 11-én tartott képviselői üléséből.

Lázár Kornel, gör. kel. rom. főesperes.

5396

Izletes salátakészítmény: SALAT FIX Törvényesen védve

salátafűszer használatra készen minden ecet, olaj, bors vagy só hozzáadétel nélkül. Hatóságilag elismert kitűnő pótlék.

Aradi képviselő: **László B. Jónó,** Arad, Kazinczy-u. 2. Mindenütt kapható! 4865

A „MÓKUS”

60 év óta fennálló fűszer, csemegé és vegyesárukereskedés, hotéipiac létezésénél, nyugalmába vonulás miatt

bérbeadó

csak képzett kereskedőnek. Átvételhez szükséges 20000 korona. Évi bérleti díj egyúttal 36000 korona. Cím: **terv. Fritz Józsefné, Varjasy L-u. 54. 5227**

Házért - földet.

60, esetleg 120 kat. hold elsőrendű 5322

szántót

tanyaépülettel Temes megyében, Arad közelében, vasuti állomás mellett elcsereél városi házért vagy elad a tulajdonos. Az ingatlan 5.45% törlesztéses kölcsöne tovább fenntartható a Hazai első takarékpénztárnál. Ertesítést ad a kiadóhivatal.

30 HP. Renault, luxussal kielitott

AUTO

6 ülésel, minden hozzávalóval, teljesen kifogástalan állapotban, átköltözés miatt sürgősen

eladó.

Cím a kiadóban. 5369

Házeladások,

valamint legújabb építésű birtokok eladását, parcelláikat közvetíteni vállalkozok. Előlegesen minden részben előlegre kifizetésű nagybirtokok. Aradon magán- és birtokok. A földet, a megvásárolt kártyák

Halmi József

adósveteli közvetítő iroda. Lakás: **Deák Ferenc-u. 5.** Telefon 725. 2389

Arad legújabb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész Szabadság-tér 5-6. Telefon 96.

Veszek törött és használt gramofont, mezt K. 0.50 darabját. Egyedüli képviselő a világ legjobb gyártmányú gépekből. Columbia és Irangyales jegyű gramofonokból, Waffrad kerékpár és Pfaff varrógépek, Saphirtis „Pathofonok”, Pathe lemezek. Megérkeznek a legjobb fejtételi operetek és népdalok, **Király Ernőstől.** Nagy raktár kerékpár alkatrészekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás. Jutányos árak. Nagy szakszerű javító műhely. 2961

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséért 10 fillér. Vastagabb betűkkel 20 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig vesszük fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Tubarósa"-nak
sürgős levele van a kiadóban. 5423

Egyetlen Anyuám.
Mindkettőt megkaptam. Első levelében megadott napon már várom. 5420

Fintal asszonyka.
ki teljesen visszavonultan él ezuton keresi díszkrét urlembert tisztességes ismeretséget. Levelet "Ugy szeretnék boldog lenni" jellegre a kiadóba, lapban jelezve ker. 5425

Alkalmazást keres.

Házmesteri állás
keresek, hol a háztartásban segédkezek. Cim a kiadóban. 5379

Junges Intelligentes
deutsches Fräulein wünscht ihre Stelle als Kinderfräulein zu verändern. Dieselbe ist im Haushalte, im Handarbeiten und Krankenpflege bewandert. Geht auch aufs Land. Gfll. Anträge unter „Deutsches Erziehlerin“ an die Adm. erbeten. 5381

Alkalmazást nyer.

Hadmentes,
románnyelv ismeretű, erélyes önálló expeditort keresek Pankotai fotelepm részére, azonnali belépésre. Kleix B. Vilmos, Arad. 5426

Segéd,
ki engros fizetésben már alkalmazva volt, azonnali belépésre felvétetik Ehrenfeld igaz fűszernagykereskedésben Arad. 5405

Képzett
és megbízható ápolónőt, sürgősen keres Makrovitz dr., Radna. Telefon 25. 5419

Deutsches Fräulein
aus gutem Hause wird zu zwei kleinen Mädchen im Alter von 5 u. 7 Jahren gesucht. Adresse in der Expedition d. Blattes. 5398

Raktárnok
keresünk. Jelentkezni lehet Löwy és Polák cégnél, Arad, Nádor u. 5422

Fintal,
hadmentes, románul beszélő segédet keresek vegyeskereskedésembe aug 15-iki belépésre, lehetőleg vidéki községben fel-szabadultat. Sterner Andor, Szakudvar. 5209

Gyakorlott
gyógyítói irnok felvétetik Dr. Kertész Miksa ügyvédi irodájában Arad. 5326

A nádortól kórigyzői
irodában egy kisegítő munkaszer, férfi vagy nő, állandó alkalmazást nyer. Fel-tételek levelezés útján. Bólijáróság. 5364

Lakást keres.

Tiszta butorozott,
ehetőleg utcai szobát keres gyermekte-ten házaspár a tani óraadó közelében. Dimeket a kiadóba ad. 5400

Előkelő családnál
a belvárosban butorozott szobát keres leggelivel, esetleg teljes ellátása, állandóan Aradon maradó hadnagy. Ajánlatot kér a kiadóba „Katonatiszt” jel-lege. 5417

Modern
udvari lakás, 2 szoba, fürdőszoba, gáz-kályhával, előszoba és egyéb mellékbeli-ségekkkel Batthyányi-u. 29. sz., III. emelet, november 1-re kiadó. 5418

Modern
udvari lakás, 2 szoba, fürdőszoba, gáz-kályhával, előszoba és egyéb mellékbeli-ségekkkel Batthyányi-u. 29. sz., III. emelet, november 1-re kiadó. 5418

Modern
udvari lakás, 2 szoba, fürdőszoba, gáz-kályhával, előszoba és egyéb mellékbeli-ségekkkel Batthyányi-u. 29. sz., III. emelet, november 1-re kiadó. 5418

Modern
udvari lakás, 2 szoba, fürdőszoba, gáz-kályhával, előszoba és egyéb mellékbeli-ségekkkel Batthyányi-u. 29. sz., III. emelet, november 1-re kiadó. 5418

2-3 szobás
lakás mellékkeliszerekkel azonnala, vagy november 1-re keresetik a be.városban. Cimeket a kiadóba kér. 5303

Kiadó lakás.

Különbejárata
butorozott szoba villanyvilágítással kiadó. Cim a kiadóban. 5402

Egy csinosan butorozott
szoba elő- és fürdőszobával, villanyvilá-gítással kiadó. Révay-utca 9. sz. alatt, Megtekinthető d. u. 1-5 óráig. 5410

Modern
udvari lakás, 2 szoba, fürdőszoba, gáz-kályhával, előszoba és egyéb mellékbeli-ségekkkel Batthyányi-u. 29. sz., III. emelet, november 1-re kiadó. 5418

Modern
udvari lakás, 2 szoba, fürdőszoba, gáz-kályhával, előszoba és egyéb mellékbeli-ségekkkel Batthyányi-u. 29. sz., III. emelet, november 1-re kiadó. 5418

Vétel és eladás.

Alkalmi eladásokra
megbízás. Hordok, kádak, málnaszörp, nyírfaseprű meszelőruha, kalapacsnyél. Ajánlatok kívánatra Schafteles ügynő ségtől Lugo-K. Telefon 16. Előjegyzések be-szerzésekre és eladá-okra elfogadtatnak és díjazásosan nyilván tartatnak. 5404

Cement
50-60 Mm. eladó. Reisz József Alsósi-simánd. Telefon 3. 5409

Könyv
paraszt kocsi 1 lóra eladó. Purgly La-josné-utca 49. 5415

Berendezés
Szállómalom, Bors-ivattya, Perocid, Kénpor, Kentap készleten. Kovács Soma és Társa Arad. 5408

Daráló
erőhajtásra érkezett. Kovács Soma és Társa, Arad. 5407

Régi
kétajtós keményfa szekrény, eladó. Ma-dách Imre utca 3. 5421

Veszek
nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Bercsényi Miklós-utca 39. Telefon 194. sz. 4773

3.50 koronás
fizetek egy gramm legfinomabb aranyért. Zalogcédlukat a legmagasabb áron ves-zek. Brandes órá- és ókszerész Jó-zsef főkeresz ut 12. szám. (Lutheránus templom mellett.) 5103

Vadgesztenyét
minden mennyiségben veszek Szűts Pál Arad telefon 618. 5141

Vadonat új
amerikai dtőlából készült ebédő beren-dezés eladó Ilona-utca 38. Megtekinthető d. a. 10-12-ig. 5354

Ebédő asztal,
uri garnitúra eladó. Vagóhid-utca 30. Te-telefon 785. 5308

Eladó
kétkerékű kocsi, lakatosszerszámok, laka-tos gépek, benzínmotorok, fűrésztengely, szij és lendkerékek, mágnesgyújtók, Fá-czán-utca 6. 5317

Megvételre keresek
használt, de jó állapotban levő, rövid zongorát. Löwinger Peter, Klejend. 5370

Ajánlatot keresek
1000 hektárter must szőlőtele, vevő hordóiban, 8 napi szobakalással. Asbóth Gyula, Arad, Zrínyi-utca 4/c. 5371

Mécs
legjobb és legolcsóbban kapható. Kál-csey-utca 10. sz. építkezésnél. 5387

Veszek
egész helyegyetleneményeket, egyes könyveket, könyvtárakat régi és új fest-ményeket, a szepel és könyvkereske-dése. 501

Baromlívás
elleni szer „Tikim” kapható egyedül Wajdita-gyógyszertár -an, Fe. enc-tar. Kis úveg 1 90 kor., nagy úveg 3 50 kor. 2347

Veszek
használt. átfurt, boros, sörös, ésványvízes es hordó dugókat 6 koronáért kilogram monként. Küldeményeket az Aradi Köz-löny továbbít. 5000

Veszek
uraktól levett férfi ruhát, valamint min-denféle egyenruhát a legmagasabb árrban. Viaszok is elmegyek. Bleier Ignác, Boczkó-utca 1. 761

Tégla
jóminőségben, nagy és kis mennyiségben. jutányos árrban kapható. Jiraszek iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Haaszinger-utca 5. szám, te-telefon 747. szám. 3783

Stambuli részája
és minden zenemű kapható. Deák Béla könyv- és papirkereskedésben, Arad, Forray-utca. Telefon 302. 4421

Új butorhittel
vétel és eladás. hitelképes egyéneknek részletre kölcsönképpen adok készpénz-fizetésű árrakban, — ebédő, háló és nap-pali szoba berendezés, fa- és vasbutorok nagy választékban kaphatók. Állandó butor-kiállítás Garai Károly butorüzletében Ara-don, Asztalos Sándor-utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a címre figyelni. 2791

Ingatlan.
A vidékről beköltözők figyelmébe! Aradváros legszébb helyen egy eme-letes családi ház, melyben november 1-ére egy 3 szobás lakás üresedik, eladó Bő-vebbet a kiadóhivatalban. 5386

9 holdas szőlő
kolnával, berendezéssel nagy piacvel 600 hektó hordóval, a gyoroki motorálló-má-tól pár lépé-re, cirka 80.000 korona. evi term. ssz. együtt eladó. Bővebbet Arad, Forray-utca 6. 5345

Az áll. más
közelsében egy bérház nagy telekkel el-adó. Bővebbet Lovász-utca 4a. 5418

Eladó
Zimándi utca 15. számú ház kedvező feltételek mellett. 5412

Szűcs utca 58. sz.
magánház nagy kerttel, kedvező árrban eladó. Bővebbet Purgly Lajosné-u 49. szám. 5414

Szűcs
5 kat. held termékkel vagy anélkül eladó. Értekezni dr. Kertész Miksa ügyvédi iro-dájában Arad. 5326

22 kat. held
bekerített szőlőbirtok Aradon, a vámtól egy és fél kilométerre, eladó. Bővebbet Dömötör mérnöknel, Ferdinánd-utca 6. sz., délelőtt 11-12 óra között. 5284

M. dora magánház
hat szobával, villany gáz, vízvezetékekkel, kertés udvarral, a belvárosban e adó. Bő-vebbet Dömötör mérnöknel, Ferdinánd-utca 6. sz., délelőtt 11-12 óra között. 5283

Uri magánház
részben új és teljesen jókarban, kényel-mes nagy lakással, sok mellékkeliséggel, villanyvilágítással, gyönyörűen bé-tástott udvarral, óriási gyümölcsös, szőlő-, rézsa-ugasos, veteményes kerttel, eladó Udülésre és gazdálkodásra kiválóan alkalmas. Purgly L-u. 118-120. 5301

Eladó
egy sarokház vízvezeték, villanyvilágítás és fürdőszobával felszerelve. Tudakozódnál Fácán utca 6. szám. 5318

Eladó
Török Ignác-utca 15. számú ház, mely áll egy 4 szobás utcai és egy 2 szobás ud-vari lakásból. Tudakozódnál ugyan ott ssz. 5333

Antik Lajos-utcaiban
kisebb magánház, kedvező feltételek mel-tett eladó. Bővebbet Berecz, Ipar- és Nephank 5383

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló ma-lom kényelmes lakással és gazdasági épü-letekkel, sertésórákkal, szép nagy telek-vel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó köz-lekedési ut mellett. Cim a kiadóban. 5390